Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 32 (5023). 9 ФЕВРАЛЬ 1983 й. ЧОРШАНБА

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади. Баҳоси 3 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

тонгги газеталарда

● Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар коммунистик ва ишчи партиялари Марказий Комитетлари секретарлари билан шу мамлакатлар Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашидаги доимий вакилларининг амалий маслаҳат учрашувида қатнашиш учун БХР, ВХР, ВСР, ГДР, Куба, МХР, ПХР, РСР, ЧССР партия ва мамлакат намоёндалари Москвага келдилар.

● 7 февраль куни Москвада Химия саноати министрлиги коллегияси билан химия ва нефть химияси саноати ишчилари касаба союзи Марказий Комитети Президиумининг кенгайтирилган мажлиси бўлди.

Тошкентда навоийхонлик

Буюк ўзбек шоири ва мутафаккири Алишер Навоий туғилган куннинг 542 йиллигига бағишлаб Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институтида кеча ўтказилди. Навоийхонлик оқшоми Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги ва Ўзбекистон ССР Ёзувчилар союзи томонидан ташкил этилган эди. Унга таниқли ижодкорлар, институтнинг ўқитувчилари ва студентлари тўпландилар. Кечада Ўзбекистон ССР халқ ёзувчиси Туроб Тўла, Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофоти лауреати Эркин Воҳидов, филология фанлари доктори, профессор А. П. Қаюмов ва бошқалар сўзга чиқдилар.

Кеча сўнггида педагогика институти коллективи ва Тошкент шаҳридаги мактаб ўқувчилари томонидан тайёрланган катта концерт берилди.

* * *

Бугун Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Президиуми ҳузуридаги Навоий комитети, Ўзбекистон Ёзувчилар союзи, А. С. Пушкин номидаги тил ва адабиёт институти, Ҳ. С. Сулаймонов номидаги Қўлёзмалар институти ўзбек адабиётининг асосчиси, буюк шоир ва мутафаккир Алишер Навоий адабий меросини ўрганишга бағишланган XXVII анъанавий илмий конференцияни ўтказдилар.

Конференция А. С. Пушкин номидаги тил ва адабиёт институтининг мажлислар залида бўлиб ўтди. Ўзбекистоннинг таниқли навоийшунос олимлари, бошқа республикалардан келган меҳмонлар буюк мутафаккир ижодининг турли қирралари, унинг замонавий адабиёт ривожига таъсири, шоир қўлёзмалари устидаги тадқиқотлар борасида докладлар ва ахборотлар билан чиқдилар.

* * *

Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон халқ кутубхонасида Шарқнинг гениал шоири ва мутафаккирининг ҳаёти ва ижодига бағишланган катта кўргазма очилди. Кўргазмага фақат Навоийнинг турли тилларда босилган асарларигина эмас, балки кутубхона фондларида сақланаётган шоир суратлари ва унинг асарларига ишланган миниатюралар ҳам қўйилган. Чилонзор районидаги Фурқат номли марказлашган кутубхонада, шаҳарнинг бошқа кўпгина кутубхоналарида ҳам Навоий туғилган куннинг 542 йиллигига бағишланган кўргазма ва стендлар ташкил этилди, китобхонлар конференциялари ўтказилди.

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг пленуми тўғрисида ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

1983 йил 8 февралда Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг IX пленуми бўлди.

«КПСС Марказий Комитети 1982 йил май ва ноябрь Пленумларининг қарорлари асосида 1983—1985 йилларда республикада чорвачиликни янада ривожлантириш тадбирлари тўғрисида» КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Ш. Р. Рашидов доклад қилди.

Музокараларда: Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари М. М. Мусахонов, Қорақалпоғистон область партия комитетининг биринчи секретари Қ. К. Камолов, «Красний водопад» экспериментал базасининг машинада сут соғиш оператори А. И. Чудная, Самарқанд область партия комитетининг биринчи секретари Р. С. Ашуралиев, Қашқадарё область партия комитетининг иккинчи секретари И. И. Головачев, Андижон область партия комитетининг биринчи секретари С. М. Мамарасулов, Сирдарё район «Малик» совхозининг директори М. Е. Красильников, Бухоро область партия комитетининг биринчи секретари А. Қ. Каримов, Навоий область партия комитетининг биринчи секретари В. П. Есин, Фарғона область партия комитетининг биринчи секретари Х. У. Умаров, чорвачиликда наслчилик иши билан шуғулланувчи илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси селекция марказининг директори У. Н. Носиров, Сирдарё область партия комитетининг биринчи секретари В. А. Хайдуров, Сурхондарё область партия комитетининг биринчи секретари А. Қ. Каримов, Ўзбекистон ССР мелиорация ва сув хўжалиги министри И. Х. Жўрабеков, Хоразм область партия комитетининг биринчи секретари М. Х. Худойберганов, Наманган область партия комитетининг биринчи секретари М. К. Камолов, Жиззах область партия комитетининг биринчи секретари Т. Б. Боймиров, Гагарин районидаги «Пограничник» совхозининг бригадири Э. Б. Бўриев, Тошлоқ районидаги «Оқ олтин» маккажўхорикорлик колхозининг раиси А. Э. Эгамбердиев, Ўзбекистон ССР гўшт ва сут саноати министри Ю. Р. Мамажонов ўртоқлар сўзга чиқдилар.

Пленумда Ш. Р. Рашидов якунловчи нутқ сўзлади.

Муҳокама қилинган масала юзасидан пленум тегишли қарор қабул қилди, 1983—1985 йилларда республикада чорвачиликни янада ривожлантириш тадбирларини маъқуллади.

Пленум ишида КПСС Марказий Комитетининг аъзолари—КПСС Марказий Комитети қишлоқ хўжалик бўлими мудирининг биринчи ўринбосари Н. Е. Кручина, СССР гўшт ва сут саноати министри С. Ф. Антонов, СССР чорвачилик ва озуқа ишлаб чиқариш машинасозлиги министри К. Н. Беляк, СССР мелиорация ва сув хўжалиги министри Н. Ф. Васильев иштирок этдилар.

Шу билан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленуми ўз ишини тугатди.

УЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ РЕВИЗИЯ КОМИССИЯСИНИНГ МАЖЛИСИ

8 февраль куни Ўзбекистон Компартияси ревизия комиссиясининг мажлиси бўлди. Комиссия раиси Ш. Ё. Ёқубов 1982 йилда қилинган ишлар тўғрисида ахборот берди.

Ўзбекистон Компартияси ревизия комиссиясининг 1983 йилги иш плани тасдиқланди.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ IX ПЛЕНУМИНИНГ ҚАРОРИ

«КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ 1982 ЙИЛ МАЙ ВА НОЯБРЬ ПЛЕНУМЛАРИНИНГ ҚАРОРЛАРИ АСОСИДА 1983—1985 ЙИЛЛАРДА РЕСПУБЛИКАДА ЧОРВАЧИЛИКНИ ЯНАДА РИВОЖЛАНТИРИШ ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА»

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети пленуми «КПСС Марказий Комитети 1982 йил май ва ноябрь Пленумларининг қарорлари асосида 1983 — 1985 йилларда республикада чорвачиликни янада ривожлантириш тадбирлари тўғрисида» КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Ш. Р. Рашидов докладини тинглаб ва муҳокама қилиб шуни қайд этадики, партиянинг аграр сиёсатини, КПСС XXVI съезди, КПСС Марказий Комитети 1982 йил май ва ноябрь Пленумларининг қарорларини изчиллик билан амалга ошириш натижасида республиканинг қишлоқ хўжалиги юксак суръатлар билан барқарор ривожланиб бормоқда.

Ўзбекистоннинг колхоз ва совхозлари сурункасига уч йил давлатга олти миллион тоннадан кўпроқ пахта сотдилар. Давлатга каноп, дон, гўшт, сут, тухум, жун, қоракўл, пилла, мева-сабзавот маҳсулотлари сотиш планлари ошириб бажарилди. Шу беш йиллик икки йили топшириқлари муваффақиятли адо этилди. Планга қўшимча равишда 270 минг тонна пахта топширилди. Колхозларда ва давлат хўжаликларида дон етиштириш ўнинчи беш йилликдаги ўртача йиллик даражага нисбатан 27 процент, сабзавот етиштириш 20 процент, картошка 1,8 баравар, мева ва узум етиштириш 30 процент кўпайди. Давлатга маҳсулот сотиш ва уни умумиттифоқ фондига етказиб бериш планлари ошириб бажарилди.

Озиқ-овқат программасини адо этиш ва хусусан чорвачиликни ривожлантириш масалалари республика партия ташкилотининг диққат марказида турибди.

Колхозлар, хўжаликлараро корхоналар ва давлат хўжаликлари КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг «Ўзбекистон ССРда чорвачиликни ривожлантиришни жадаллаштириш тадбирлари тўғрисида»ги қарорини ҳамда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XIV пленуми ва шундан кейинги пленумларининг чорвачилик масалаларига доир қарорларини бажара бориб, кейинги уч йил мобайнида гўшт етиштиришни 24 процент, сут етиштиришни 21 процент, тухум етиштиришни 23 процент оширдилар. Чорва ва паррандалар кўпайди, уларнинг маҳсулдорлиги ошди. Ем-хашак базаси мустаҳкамланди, озуқа сифати яхшиланди.

Шу билан бирга Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети пленуми чорвачилик маҳсулотлари, айниқса гўшт ва сут етиштириш соҳасида эришилган даража меҳнаткашларнинг ортиб бораётган эҳтиёжларини қондирмаяпти, деб ҳисоблайди. Чорвачиликда ҳали кўпгина ҳал этилмаган масалалар бор, бу тармоқни янада интенсив ривожлантириш учун резервлар ва имкониятлардан тўлиқ фойдаланилмаяпти.

Хўжаликларнинг раҳбарлари ва мутахассисларига нисбатан талабчанликнинг сустлиги, ижрочилик интизоми бўшаштириб қўйилганлиги натижасида чорвачилик соҳасида область ва район партия комитетларининг пленумларида ишлаб чиқилиб, маъқулланган тадбирлар ҳамиша ҳам бажарилаяпти, деб бўлмайди. Кўпгина хўжаликлар ва айрим районлар эса гўшт, сут ва бошқа маҳсулотларни етиштириш ҳамда тайёрлаш планларини бажармаяптилар. Чорва ва паррандалар, хусусан подадаги урғочи моллар сони секинлик билан кўпаймоқда, уларнинг маҳсулдорлиги паст. Кўпгина хўжаликларда сигирлар ва ғунажинларнинг жуда кўплаб қисир қолишига йўл қўйилмоқда. Чорвани ҳайдаб боқиш ва сўқим қилишни яхшилаш ҳисобига гўшт етиштиришни кўпайтириш резервларидан етарлича фойдаланилмаяпти, гўшт чорвачилиги, қўйчилик, йилқичилик, туячилик ва қуёнчилик суст ривожлантирилмоқда.

Корхоналар ва ташкилотларнинг ёрдамчи хўжаликларида, аҳолининг хўжаликларида чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш имкониятларидан ҳали ҳам тўлиқ фойдаланилмаяпти. Балиқ етиштириш ва овлаш суст суръатлар билан оширилмоқда.

Бир қанча областлар ва районларда ем-хашак базасини мустаҳкамлаш, озуқа етиштиришни интенсивлаш борасида етарлича тадбирлар кўрилмаяпти.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленуми чорвачилик комплекслари, репродукторлар, фермалар, паррандачилик фабрикалари ҳамда бошқа объектларни қуриш ва уларни реконструкция қилишда жиддий камчиликлар мавжуд деб ҳисоблайди. Айрим қурилиш ташкилотлари ажратилган катта-катта капитал маблағлардан тўла-тўкис фойдаланмаяптилар, объектларни ишга тушириш планларини бажармаяптилар.

Бир қанча колхоз ва совхозларда фермалардаги сермеҳнат ишларни механизациялаш суст жорий этилмоқда, меҳнат унумдорлиги секинлик билан ўсмоқда.

Қишлоқ партия ташкилотлари, совет ва қишлоқ хўжалик органлари, касаба союз ва комсомол ташкилотлари чорвадорлар ўртасида ташкилотчилик ва сиёсий ишларни янада яхшилашлари талаб этилади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленуми қарор қилади:

1. Пахтачиликни ва деҳқончиликнинг бошқа тармоқларини ривожлантириш билан бир қаторда чорвачиликни бутун чоралар билан интенсивлаш асосида тармоқни юқори суръатлар билан юксалтиришни, барқарор ем-хашак базасини вужудга келтиришни, ишлаб чиқариш резервларидан тўлароқ фойдаланишни, илм-фан ютуқлари ва илғорлар тажрибасини жорий этишни таъминлаш республика партия, совет ва қишлоқ хўжалик органларининг энг асосий вазифаларидан бири, деб ҳисоблансин.

1983—1985 йилларда республикада чорвачиликни янада ривожлантириш тадбирлари маъқуллансин.

Мана шунга асосланиб ўн биринчи беш йиллик охирида хўжаликларнинг барча категорияларида гўшт (тирик вазнда) йилига 950 минг тоннага етказилсин, яъни 1982 йилда эришилганига қараганда 1,5 баравар оширилсин, сут етиштириш 3440 минг тоннага етказилиб, 1,4 баравар оширилсин, тухум етиштириш 2665 миллион донага етказилиб, 1,5 баравар кўпайтирилсин.

Чорва ва парранданинг барча турлари, айниқса, сигирлар сони оширилсин, 1985 йилда сигирлар сони 600 минг бошга етказилсин ёки эришилган даражадан 30 процент оширилсин, чўчқалар 17 процент, қўй ва эчкилар 14 процент, паррандалар 42 процент кўпайтирилсин. Чорва ва парранда маҳсулдорлиги анча оширилсин. Ем-хашак етиштиришни ривожлантиришга алоҳида эътибор берилсин. Ем-хашак етиштириш 1,7 баравар кўпайтирилиб, 1985 йилда 7 миллион тонна озуқа бирлигига етказилсин. Ҳар гектар ердан олинадиган ем-хашак республика бўйича ўрта ҳисобда 85 центнер озуқа бирлигига етказилсин.

2. Ўзбекистон ССР Министрлар Советига, Госпланга, Қишлоқ хўжалиги, Мева-сабзавот хўжалиги министрликларига, «Главсредазирсовхозстрой»га чорвачиликнинг ишлаб чиқариш базасини ривожлантириш, 1983—1985 йилларда чорвачилик объектлари ва шу билан боғлиқ бўлган бошқа объектлар қуриш юзасидан имкони борича қисқа муддатлар ичида Қорақалпоғистон АССР ва областларга топшириқлар етказилсин. Мана шу топшириқларнинг бажарилиши устидан қатъий контроллик ўрнатилсин.

Республика министрликлари ва идоралари, область, шаҳар ва район партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область, шаҳар ва район ижроия комитетлари, областлар ва районларнинг аграр-саноат бирлашмалари, бошланғич партия ташкилотлари, касаба союз ва комсомол органлари мазкур қарорда эътибор жалб қилинган камчиликларни бартараф этиш юзасидан амалий тадбирларни кўрсинлар.

Чорвадорлар ўртасида белгиланган тадбирларни сўзсиз бажаришга қаратилган ташкилий-хўжалик ва ғоявий-сиёсий ишлар кучайтирилсин. Ўтган икки йил мобайнида чорвачилик соҳасидаги якунлар КПСС Марказий Комитети 1982 йил ноябрь Пленуми, КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Ю. В. Андроповнинг нутқларидан келиб чиқадиган қоидалар ва хулосалар позициясида туриб танқидий кўриб чиқилсин, гўшт, сут, ем-хашак ва бошқа маҳсулотлар етиштиришни кўпайтириш учун барча резерв ҳамда имкониятлардан тўлароқ фойдаланиш борасида конкрет тадбирлар белгилаб, амалга оширилсин.

Чорвачилик комплекслари, фермалар, паррандачилик фабрикалари хўжаликлараро корхоналарнинг иши белгиланган тадбирларга мувофиқ такомиллаштирилсин, ердан, моддий-техникавий воситалардан, асбоб-ускуналардан ва меҳнат ресурсларидан юксак самарали фойдаланиш таъминлансин. Янги ғаллакор-чорвадор совхозларни ташкилий-хўжалик жиҳатдан мустаҳкамлаш ва қуриш жадаллаштирилсин, уларда дон, чорвачилик маҳсулотлари ва бошқа маҳсулотлар етиштириш бутун чоралар билан кўпайтирилсин.

Маҳсулот етиштиришни кўпайтириш билан бирга чорва ва паррандаларни, айниқса урғочи моллар, товуқни кўпайтириш, уларнинг маҳсулдорлигини бутун чоралар билан ошириш, подани урчитиб кўпайтиришни яхшилаш чорвачиликдаги бош вазифа деб ҳисоблансин. Урғочи молларнинг қисир қолишига йўл қўймаслик учун қатъий чоралар кўрилсин, наслчилик иши тубдан яхшилансин, қишлоқ хўжалик жониворларини сунъий қочириш планли йўлга қўйилсин. Чорва молларни боқиб семиртиришни яхшилашга ва бу ишнинг муддатларини қисқартиришга алоҳида эътибор берилсин, гўшт топшириладиган қорамолнинг ҳар кунлик семириши ва тирик вазни анча оширилсин.

Чўчқачилик, паррандачилик, қўйчилик, туячилик, йилқичилик, қуёнчилик, шунингдек балиқчилик жадал ривожланиши таъминлансин.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги «Узживпром» ва «Узкаракульпром» ишини, уларнинг комплекслари ҳамда совхозлари ишини яхшилаш юзасидан қўшимча амалий тадбирларни кўриб, ишлаб чиқариш техника базасини ривожлантиришда уларга кўпроқ ёрдам берсин. Қўйлар бўрдоқига боқиладиган майдонларнинг қуввати кенгайтирилиб, гўштбоп қўйларнинг ҳаммаси ана шу майдонларда бўрдоқига боқиш таъминлансин. Илғор технологияни яна ҳам кенгроқ жорий этиш ҳисобига гўштга топшириладиган чорва молларнинг семизлиги ва тирик вазни оширилишига эришилсин, молларни бўрдоқига боқиш муддатлари анча қисқартирилсин.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Госплани, Қишлоқ хўжалик министрлиги «Узптицепром» фаолиятини яхшилашда конкрет ёрдам берсинлар, барпо этилаётган паррандачилик фабрикалари, наслчилик репродукторлари ишга туширилишини жадаллаштирсинлар, паррандачилик фабрикаларини ўзида етиштирилган инкубация тухуми билан тўлиқроқ таъминлаш масалаларини тезроқ ҳал этсинлар.

3. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленуми чорвачилик учун мустаҳкам ем-хашак базаси вужудга келтиришни, ҳамма жойда ем-хашак етиштиришни мустақил ихтисослаштирилган асосга ўтказишни партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари, колхозларнинг, совхозларнинг ва хўжаликлараро корхоналарнинг раҳбарлари ҳамда мутахассислари, корхона ва ташкилотларнинг ёрдамчи хўжаликлари олдига энг муҳим ва кечиктириб бўлмайдиган вазифа қилиб қўяди. Беда, дон ва силос учун маккажўхори экиладиган майдонлар анча кенгайтирилсин, уларнинг ҳосилдорлиги бутун чоралар билан оширилсин. Хашаки экинларни такрор ва оралатиб экиш кўпайтирилсин. Кўкат конвейерини ташкил этиш, пичанни сояда қуритиб тайёрлаш, ем-хашакни консервалаш ва ферментлар билан бойитиш яхшилансин. Ёввойи хашаки экинлар экиш ҳисобига яйловларнинг ҳолатини яхшилашга, уларнинг ҳосилдорлигини оширишга алоҳида эътибор берилсин.

Ем-хашак етиштиришда, озуқа тайёрлаш ва қайта ишлашда илғор технология кенг қўлланилсин, ҳар бир хўжаликда силос бостириш ва сенаж тайёрлаш учун капитал иншоотлар, пичанхоналар, шунингдек ҳар бир фермада озуқа цехи барпо этилсин. Ем-хашакнинг сифати яхшилансин.

Қишлоқ хўжалиги, Мева-сабзавот хўжалиги министрликлари, «Главсредазирсовхозстрой», область ва район партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ва район ижроия комитетлари, областлар ва районлардаги аграр саноат бирлашмалари ҳар бир хўжаликда ем-хашак етиштиришнинг комплекс программаси ишлаб чиқилишини таъминласинлар, чорвачиликнинг ҳамма тармоқларини хилма-хил ва сифатли ем-хашак билан таъминлаш учун шу программаларнинг бажарилишини қаттиқ назорат қилиб турсинлар.

Тайёрлаш министрлиги ишлаб чиқарилаётган омихта емнинг сифатини анча ошириш чораларини кўрсин, пайчилик асосида омихта ем ишлаб чиқариш соҳасида колхозларга, совхозларга ва бошқа хўжаликларга кўпроқ ёрдам берсин.

4. Қурилиш министрлиги, Қишлоқ қурилиши министрлиги, Узколхозстрой, Қишлоқ хўжалиги, Мева-сабзавот хўжалиги министрликлари, Главсредазирсовхозстрой, Ўзбекистон ССР Госкомсельхозтехникаси янги чорвачилик фермаларини, комплексларини, паррандачилик фабрикаларини, ем-хашак ишлаб чиқарадиган корхоналарни, чорвачиликни ривожлантириш билан боғлиқ бўлган бошқа объектларни қуриш ҳамда мавжудларини реконструкция қилишнинг 1983 йилда ва беш йилликнинг шундан кейинги йилларида кўзда тутилган топшириқлари ўз вақтида бажарилишини таъминласинлар.

Ўзбекистон ССР Мелиорация ва Сув хўжалиги министрлиги, Главсредазирсовхозстрой, ер ўзлаштириш билан шуғулланувчи бошқа министрликлар ва идоралар 1983—1985 йиллар планида кўзда тутилган ғаллакор-чорвадор совхозлар ва бошқа чорвачилик хўжаликлари учун янги суғориладиган ерларни ишга солишнинг илдам суръатларини таъминласинлар.

Госкомсельхозтехника, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги, Мева-сабзавот хўжалиги министрликлари билан, Главсредазирсовхозстрой билан биргаликда чорвачилик фермалари, комплекслари ва паррандачилик фабрикалари асбоб-ускуналарини монтаж қилиш ҳамда уларга техникавий хизмат кўрсатиш ишини, чорвачилик объектларини қуриш ва реконструкция қилиш учун моддий-техникавий ресурсларни етказиб бериш ишини тубдан яхшиласин.

5. Ўзбекистон ССР Гўшт ва сут саноати министрлиги чорва ва сут тайёрлашни ташкил этишни такомиллаштирсин, қабул пунктлари тармоқларини кенгайтирсин, уларни маҳсулот етиштириладиган жойларга мумкин қадар яқинлаштирсин. Маҳсулотнинг ўз вақтида қабул қилиб олиниши ва уни асрашнинг таъминланиши учун тайёрлов органлари ва корхоналарининг масъулияти оширилсин, колхозлар, совхозлар ва бошқа хўжаликлар билан бевосита алоқаларга ўтиш жадаллаштирилсин ҳамда 1983—1985 йилларда чорва мол, парранда ва сут бевосита республика хўжаликларида қабул қилиб олиниши батамом жорий этилсин, уларни ташиш тайёрлов ташкилотларининг ихтисослаштирилган транспорти билан таъминлансин.

6. Область, шаҳар ва район партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область, шаҳар ва район ижроия комитетлари, министрликлар ва идоралар корхона ва ташкилотларда ёрдамчи хўжаликларни вужудга келтириш ҳамда кенгайтириш, уларда чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш резервлари ва имкониятларидан тўла-тўкис фойдаланиш соҳасидаги ишларни кучайтирсинлар, Ўзбекбирлашув ва республика Савдо министрлигининг бўрдоқичилик хўжаликларида маҳсулот етиштиришни анча кўпайтирсинлар, чорва мол, ем-хашак, жўжа сотиб олишда, хашаки экинлар экиш учун ер ажратишда, шунингдек қишлоқ хўжалик техникасини олишда уларга ҳар томонлама ёрдам берсинлар. Аҳоли хонадонида, аввало колхозчилар ва совхозларнинг ходимлари хонадонида чорвачиликни ривожлантиришга кўпроқ эътибор берилсин, бу ишда уларга ҳар томонлама ёрдам кўрсатилсин.

7. Область ва район партия комитетлари, хўжаликларнинг бошланғич партия ташкилотлари, касаба союз ва комсомол органлари қишлоқдаги ташкилотчилик ҳамда сиёсий иш услуби ва методларини доимо такомиллаштирсинлар, коммунистларнинг жой-жойига қўйилишини яхшиласинлар, партиянинг Озиқ-овқат программасини бажариш йўлини амалга ошириш учун курашнинг ҳал қилувчи соҳаларида уларнинг авангардлик ролини таъминласинлар. Планлар ва мажбуриятларнинг бажарилиши учун хўжалик раҳбарларининг масъулияти оширилсин, коллективлардаги меҳнат ва ижрочилик интизоми мустаҳкамлансин, хўжасизлик ва уюшқоқсизликнинг ҳар қандай кўринишларига қарши кескин кураш олиб борилсин.

Чорвачилик кадрларини танлаш ва жой-жойига қўйиш яхшилансин, улар ўртасидаги партиявий қатлам мустаҳкамлансин, ҳар бир чорвачилик корхонасида жанговар партия ва комсомол ташкилотлари ёки группалари тузилсин, социалистик мусобақа ривожлантирилсин ва унинг таъсирчанлиги оширилсин, чорвадорларнинг меҳнат ва турмушини яхшилаш тўғрисида доимо ғамхўрлик қилинсин. Чорвачилик учун кадрлар, айниқса ўрта бўғин ходимларини тайёрлаш ва қайта тайёрлашни ташкил этиш даражаси оширилсин.

Оммавий ахборот, пропаганда ва агитациянинг ҳамма воситалари ёрдамида, партия-сиёсий маорифи ва иқтисодий-умумий таълим системаси орқали ушбу пленум қароридан келиб чиқадиган вазифаларни чуқур ўрганиш ташкил этилсин, республикада чорвачиликни янада ривожлантириш тадбирларини амалга оширишда чорвадорларнинг ва барча меҳнаткашларнинг актив қатнашишларига эришилсин.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленуми республика коммунистлари, барча меҳнаткашлари ўзларининг бутун билимлари, куч-ғайратлари ва маҳоратларини ишга солиб, бу йилги ва умуман беш йиллик топшириқларини шараф билан бажариш учун ҳамма ишни қиладилар, чорвачиликни жадал ривожлантириш тадбирларининг бажарилишини таъминлайдилар, партия XXVI съездининг, КПСС Марказий Комитети 1982 йил май ва ноябрь Пленумларининг қарорларини амалга оширишга салмоқли ҳисса қўшадилар, деб ишонч билдиради.

НОН — БЕБАҲО БОЙЛИГИМИЗ

«НОН, БУЛКА ВА МАКАРОН МАҲСУЛОТЛАРИ, ЕРМА ҲАМДА БОШҚА ОЗИҚ-ОВҚАТ МАҲСУЛОТЛАРИ САВДОСИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ЯХШИЛАНСИН. УЛАРНИ САВДО ТАРМОҚЛАРИГА ЕТКАЗИБ БЕРИШ ОПЕРАТИВЛИГИ ОШИРИЛСИН. ОЗИҚ-ОВҚАТ ТОВАРЛАРИНИ МАЙДА ҚАДОҚЛАНГАН ВА ЎРАЛГАН ҲОЛДА СОТИШ КЎПАЙТИРИЛСИН».

(«СССРнинг Озиқ-овқат программаси»дан).

• Нonвойлик — шарафли касб | *• Илғорлар тажрибаси — барчага* | *• Биринчи сорт билан* | **• Ҳалол меҳнат маҳсули — нонни ардоқлайлик**

ОЗИҚ-ОВҚАТ ПРОГРАММАСИ — АМАЛДА

ТАБАРРУК НЕЪМАТ

Ҳурматли оқшомхонларга бугун аждодларимиз ушоғини кўзига суртиб қадим-қадимдан эъзоз этиб келган табаррук неъмат — нон бунёдкорлари — пойтахтимиздаги 2-дон маҳсулотлари комбинатининг меҳнатсевар коллективи ҳақида ҳикоя қилмоқчимиз.

Айнан шу аҳил коллектив ҳақида сўз юритишимизнинг боиси кўп. Бунга асосий сабаб корхона КПСС XXVI съезди тарихий қарорларини ҳаётга тадбиқ эта бориб, ўн биринчи беш йилликнинг кейинги йилларида эришган муваффақиятларидир. Шундай қилиб суҳбатимиз:

1. Нон ҳақида

Буғдой элеватордан тўппа-тўғри дон тозалов бўлимига тушади. Буғдой бўлимда махсус мосламалар ёрдамида қипиғидан ажратиб олингач эса махсус ювиш машинасига тушади. Ана шу агрегат бункеридан эса у зарур намликни шимиб олгунича сувланади. Кейин нам буғдой туйилиши учун валлик станоклар панжаси ихтиёрига ўтказилади. Валлик станокларда яхшилаб туйилган маҳсулотни сифатларга ажратиш вазифасини эса «Раэссва» ЗРШ4-ЭМ маркали машиналар бажаради. Ва ниҳоят юқорида саналиб ўтилган барча иш жараёнларидан сўнг ҳосил бўлган ун «ДНМ-100» маркали махсус аппаратлар ёрдамида қопларга жойланади.

Асосий ишни уч хил ва икки хил сорт ун туядиган иккита тегирмон бажаради. Ушбу тегирмонларнинг ҳар бирида эски ун тегирмонлари ва жувозхоналарда қадимдан ишлатилиб келган дон туядиган ясси тошлар вазифасини ўтайдиган ўн биттадан валлик станоклар мавжуд. Станоклар электромоторлар ёрдамида ҳаракатга келтирилади. Ҳозирги кунда шаҳримиздаги ҳар бир озиқ-овқат магазинида танланиб ётган олий ва юқори сифат ун жойланган қоплар ана шу тариқа тайёрланади.

Корхона партия комитетининг секретари Н. Леоновадан ун тайёрлаш цехлари ичидаги энг илғор коллектив иши билан таништиришни илтимос қилганимда у мени ҳеч иккиланмасдан 2-тегирмон цехи бошлиғи Р. Лутфуллаев ҳузурига етаклади.

Цехда ҳаммаси бўлиб 32 киши меҳнат қилади. Цех бошлиғи Р. Лутфуллаев Беруний номидаги Халқлар Дўстлиги орденли Тошкент политехника институтини аъло баҳолар билан битириб, комбинатга ишга келган. Бир йил ушбу корхонада оддий ишчи бўлиб ишлаган. Кейин смена мастерлигига сайланган. Айни кунларда эса бу меҳнатсевар йигит каттагина бир цех етакчиси.

Ушбу сатрлар битилаётган кунларда эса корхона коммунистлари юксак ишонч билдириб, уни КПСС аъзолигига қабул қилиш ҳақида якдиллик билан овоз бердилар. Равшан Лутфуллаевнинг астойдил меҳнати, корхона қўлга киритаётган ютуқлардаги салмоқли ҳиссаси, жонкуярлиги муносиб тақдирланди. Эндигина 24 баҳорни қаршилаган бу фидойи йигитнинг ғайрат-шижоати, ўз касбига меҳру-садоқатининг чеки йўқ.

— Сизнингча коммунист қандай бўлиши керак?

Тенгқурим ўйланиб қолади. Мен эса унинг эгнидаги пахталик коржома, оёғидаги кирза этикдан тортиб шими, кўйлаги, қошу-киприкларигача оппоқ унга беланиб кетган қиёфасига боқиб саволимдан ўзим уялиб кетаман. Бунақа цех бошлиғини умримда биринчи кўришим ахир! Бунақа коммунистни ҳам!...

Кипригингга қордай қўниб турган, кўзларинг қорачиғига сингиб кетган, сочларингни қоплаб олган ўша оппоқ ун сенинг бошингга ёққан эл ташаккур-раҳмати. Фидойи меҳнатинг, ҳамшаҳарларимиз тўкин дастурхонига табаррук неъмат етказиб беришдек хайрли касбинг эвазига топган муносиб қадр, мукофот бу Равшанжон! Сенга омад ҳамиша ёр бўлсин!

2. Дон ҳақида

Корхонанинг дон тайёрлаш комплекси эса асосан, дон маҳсулотлари тайёрлаш, ишлаб чиқариш, оқсил-витамин маҳсулотлари ва тайёр маҳсулотлар цехларидан иборат.

Омухта емлар бу ерда буғдой, арпа, сули маҳсулотларидан тайёрланади. Уларни тайёрлаш жараёни махсус лабораториялар томонидан кўрсатиб берилган рецептларга асосланиб олиб борилади. Омухта емлар минерал-оқсиллар қўшилган махсус суякли гўштдан, балиқдан тайёрланган унлардан олинади. Корхона дозаторчилари ва лаборатория ходимлари уларнинг сифатини доим назорат қилиб борадилар. Омухта ем буюртмачилари асосан паррандачилик комбинатлари, чорва ва чўчқачилик комплекслари, колхоз ва совхозлардир. Ана шундай хўжаликлардан бири — Бўстонлиқ районидаги «Правда» 50 йиллиги» совхозини комбинат оталиққа олган. Ушбу хўжаликка ўз вақтида дон маҳсулотлари етказиб туришдан ташқари комбинат ишчилари доимий ёрдам ҳам бериб турадилар. Хўжаликдаги 52-мактабнинг ремонт ишларида, уларга қурилиш материаллари етказиб бериш борасида корхона уюштирган ёрдам совхоз маъмурияти, ишчиларига сезиларли кўмак бўлмоқда. Корхона меҳнатчилари об-ҳаво шароитлари жуда кўп қийинчиликлар туғдирган ўтган йилда пахта йиғим-терими палласида совхоз пахтакорларига ёрдам қўлини чўздилар. Озиқ-овқат программасини ҳаётга кенг тадбиқ этиб, чорвачиликни ривожлантиришга астойдил киришган «Ленин йўли» совхози ишчиларига ем-хашак йиғиш кампаниясида комбинат меҳнатчилари кучи билан 2 тоннага яқин пичан тайёрлаб берилди.

Дон маҳсулотлари тайёрлов цехидаги III даражали Меҳнат Шуҳрати ордени нишондори Н. Федосеева, Р. Абдураҳмонова бошлиқ бригадалар юбилей йилида астойдил меҳнат қилиб, йиллик план-топшириқларини ортиғи билан адо этишди. Корхона бўйича кўзда тутилган 515 минг 29 тонна ўрнига 515 минг 700 тоннага яқин ун ва дон маҳсулотлари тайёрланиб, йиллик план ортиғи билан бажарилди.

— Жонажон шаҳримизнинг 2000 йиллиги нишонланадиган йилда юксак меҳнат интизоми ва уюшқоқлик билан ишлаб юбилейни муносиб совғалар билан кутиб олишга аҳд қилганмиз, — дейди корхона партия комитетининг секретари Н. Леонова. — Мақсадимиз маҳсулот сифатини янада яхшилаш, хомашё нобудгарчилигига йўл қўймаслик. Бу масала мамлакатнинг Озиқ-овқат программасида ҳам алоҳида таъкидланган. Бу тадбирларни ниҳоясига етказиш шубҳасиз, шонли партиямиз программасини амалга оширишга корхонамиз коллективи қўшган ҳисса, амалий жавоб бўлади.

3. Яна ризқ рўзимиз ҳақида

...Ҳар куни бир маҳал — эрталаб соат тўққизда концлагернинг темир дарвозалари очилиб, ичкарига қуйинди буғдой бошоғи ортилган юк машинаси кириб келарди. Машина кузовида гимнастёркаси ёқаларини очиб, енгларини шимариб олган немис солдати буғдойнинг қоқ ўртасида узун оёқларини кериб олиб лабида сигарет. юзларида истеҳзоли табассум уни ёғоч белкурак билан лагерь майдонига соча кетарди. Секин юриб кетаётган машина ортидан эса очликдан силласи қуриёзган ҳарбий асирлар эмаклаб боришарди. Ҳар ким ўз тўғрисига тушган бошоқни териб олиб оғзига соларди...

Буни менга урушнинг биринчи кунларида контузия бўлиб асирга тушиб қолган солдат ҳикоя қилиб берди. Фашистлар концлагерида даҳшатли азоб-уқубатларни кўриб иродаси букилмаган, киндик қони тўкилган муқаддас тупроқ, она-юртига содиқ қололган, бу дўзахдан қочиб Белоруссия ўрмонларида ҳаракатдаги партизан отряди сафида душманга қарши мардонавор жанг қилиб Ғалаба кунини ёруғ юз билан кутиб олган оддий аскар ҳикоя қилиб берди. Ким у дерсиз? У фидойи жангчи, Совет солдати.

...Ҳафтада бир марта уйга бориб онамга нон ёптириб келардим. Зоғора нонлар тугаб қолгунича дарсга қатнардим. Кейин яна уйга жўнардим. Студентлик йилларим ана шундай ўтиб кетди. Институтни битириб олдим...

Буни менга республикамизда маълум ва машҳур олим, медицина фанлари доктори, эл эъзозини топган профессор сўйлаб берди. Ким у дерсиз? У шифокор. Совет зиёлиси.

...Шундоқ ёнгинамизда ўтирган уч барзанги йигит овқатланиб бўлиб ўринларидан туришди. Стол билан битта сомса пиёзларига қўшилиб бўлакланган нон бурдалари ҳам қолаверди.

— Ахир бу нон-ку! — дедим бировини енгидан тортиб. Уволидан қўрқмайсанми?

— Тошингни тер, акаси. Ўз пулимга олдим, хоҳласам ейман, хоҳламасам қолаверади, — деди у кўзимга тик қараб туриб. — Уялмади. Ақалли сал хижолат чекмади. Ким у дерсиз? Студент. Исмини эса билмайман. Билишни ҳам истамайман.

Ошхонада тасодифан танишиб қолганим, «Подъёмник» заводи металл қирқувчиси А. Маматқодиров иккаламиз эринмай қатор оралаб нон бўлаклари қолган столларни санадик. Ўн тўртта экан. Ҳар бирида ўртача яримтадан бўлак. Бу еттита бутун нон дегани. Ошхона кассаси пештоқига эса катта ҳарфлар билан ёзиб қўйилибди: Нонни навбатсиз олиш мумкин...

Ишчи йигит билан ошхона ичкарисига кирдик. Идиш-товоқлар ювиладиган хонада хўрандалардан ортиб қолган нон бўлаклари учун алоҳида идишлар ажратиб қўйилибди. Бу яхши, албатта. Аммо бошдан-оёқ оппоқ унга беланиб ун комбинатида меҳнат қилаётган ишчилар, нонвойлар нонни одамлар учун ёпишади, ахир! Наҳотки бу табаррук неъмат нобудгарчилиги олдини олишнинг бошқа чоралари бўлмаса.

— Ҳамма айб хўрандаларда,, — дейди ишчи А. Маматқодиров. — Овқат билан яримта нон олишга уялишади. Ўзига етарлигини олса бундай бўлмасди. Ошхоналарда ортиб қолаётган нонни тўплаб талқон қилиш мумкин, дейди...

Сиз нима дейсиз?

М. ЮСУПОВ.

МАҲАЛЛАДА НОН ЦЕХИ

Чилонзор районидаги III Чархкамолон маҳалласи аҳолиси янги нонвойхона хизматидан фойдалана бошлади. Бу ерда ўрнатилган газ печларда бўрсилдоқ кулча нонлар пиширилмоқда.

Нон цехининг А. Ёқубов, С. Аҳмедов, Р. Соқиев каби ходимлари сидқидилдан меҳнат қилиб харидорлар эътиборини қозонишмоқда. Улар ҳар куни икки, икки ярим мингта сифатли кулча нон ёпишмоқда.

2-нон заводига қарашли янги нонвойхонанинг очилишида шу маҳаллада яшовчи пенсионер Тойир ота Жабборов жонбозлик кўрсатди.

Ж. ЁҚУББЕКОВ,
СССР маданият аълочиси.

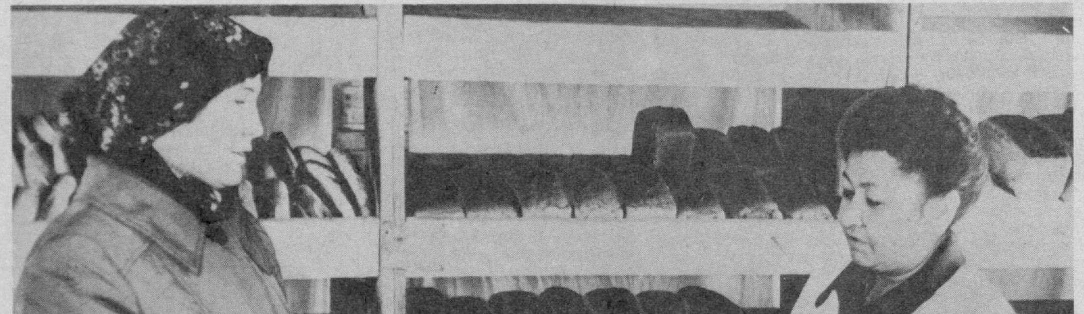

«Ташхлебторг»га қарашли шаҳримизнинг Пушкин кўчасидаги 19-нон магазини тошкентликларга хизмат кўрсатишни яхшилаш, уларга қўшимча қулайликлар яратиш мақсадида кечаю-кундуз ишлай бошлади.

СУРАТДА: магазинда савдо пайти.

Х. Мирзакаримов фотоси.

• ФАКТ ВА ШАРҲ

Ишда тартиб бўлсин

Биз 2-Қорақамиш массивининг 3-микрорайонида истиқомат қиламиз. Ишдан қайтаётган вақтда уйимиз ёнида 71-озиқ-овқат магазинига кириб нон харид қиламиз. Лекин кўпинча соат 18 дан кейин магазинда нон бўлмайди. Сабабини сўрасак, сотувчилардан «Нон олиб келишмайди, ҳали келгани йўқ, тамом бўлди» каби жавобларни эшитамиз. Ишдан чарчаб келганингда ёнгинангдаги магазинда нон бўлмаса, уч-тўрт чақирим наридаги магазинга бориб нон харид қилиш одамга малол келар экан. Нима сабабдан магазинларда нон савдоси да узилиш бўлмоқда? Бунга ким айбдор: магазинчиларми ёки нон ишлаб чиқариш корхонасими?

Ч. ШМАРИНА,
«Таштеплосеть» хизматчиси.

Р. УБАЙДУЛЛАЕВ,
Собир Раҳимов райпишчеторги директори.

— Газетхоннинг редакцияга ёзган шикояти юзасидан шуни маълум қиламизки, ҳақиқатан ҳам 3-нон заводининг айби билан 1-сорт нон соат 16 дан олиб келиниши ўрнига 19 да келтирилган. Бундан ташқари «Ташхлеб» ишлаб чиқариш бирлашмаси нонларни магазинларга ўз вақтида олиб келиш графигини кўпинча бузмоқда. Район озиқ-овқат савдоси бўлимига қарашли 19, 23, 32, 35, 46, 54, 55, 19-магазинларда нонлар берилган буюртмадан кам келтирилган.

Бугунги кунда райпишчеторгда ахборот-диспетчерлик хизмати ташкил этилди. Улар нон маҳсулотларининг магазинларда ҳамиша бўлишини таъминлаш билан шуғулланишмоқда.

РЕДАКЦИЯДАН: Райпишчеторг директорининг юзаки жавоби бизни қониқтирмади. Шу сабабли райпишчеторгдаги ахборот-диспетчерлик хизмати иши билан қизиқиб, магазинлар нонларни қандай қабул қилиб олаётганлиги билан танишдик. 3-нон заводининг директори Н. Муродовнинг маълум қилишича Собир Раҳимов райпишчеторгига қарашли кўпгина магазинлар нон учун бир кун олдин берган буюртмасининг ҳаммасини кўпинча олмасдан, қайтариб юборар экан. Фақат ўтган йилнинг декабрь ойида ўн беш тоннадан ортиқ нон олинмаган ёки қайтариб юборилган. Магазин сотувчилари ёки мудирлари томонидан дуч келган қоғозга магазин муҳрини босиб хоҳлаганча нонни олиб ёки олмасдан қайтариб юбориш каби ҳолларга барҳам бериш лозим. Тошкент нон корхоналари бирлашмаси билан бевосита алоқада бўлиш, келтирилаётган нонларнинг фақат сифатлисини қабул қилиб олиш, магазинларда нон маҳсулотларининг узлуксиз бўлиб туришини таъминлаш керак!

ХАТ БОСИЛМАДИ, АММО ЧОРА КЎРИЛДИ

ВИГОВОР БЕРИЛДИ

«Ташхлебторг»га қарашли Сағбон кўчасидаги «Қўштут» маҳалласида жойлашган 40-нон магазинининг 110-филиалида 3-нон заводидан келтирилаётган маҳсулотлар сифатсиз эканлиги, бунинг устига айрим нонлар тортиб кўрилганда граммида етишмовчилик бўлганлиги ҳақида газетхонлар редакциямизга хат йўллашган эди. Ана шу хат юзасидан 3-нон заводининг директори Н. Муродовнинг редакциямизга маълум қилишича, ўз ишига совуққонлик билан қараганлиги учун ва маҳсулотни сифатсиз ишлаб чиқарганлиги учун 3-бригаданинг смена мастерлари ўтган йилнинг декабрь ойи мукофот пулидан маҳрум этилди. Экспедитор И. Султоновга савдо шахобчасига сифатсиз маҳсулот юборганлиги учун қаттиқ виговор берилди.

ИШЧИ НОМИ МАҒРУР ЖАРАНГЛАР...

«Ўзбексельмаш» ишлаб чиқариш бирлашмасининг Носир Мақсудов раҳбарлик қилаётган слесарь топширувчилар бригадаси 5-цехда зарбдорона меҳнат қилишяпти. Бригада аъзолари иш вақтининг ҳар минутидан омилкорлик билан фойдаланиб, ҳар сменада 12 та ўрнига 25 та «УПХ—1, 5В» маркали кўрак чувиш машинасини тайёрлашяпти.

СУРАТЛАРДА: бригада бошлиғи Носир Мақсудов; «УПХ—1, 5В» кўрак чувиш машинасининг йиғиш пайти.

Н. Нуриддинов фотолари.

• Ўзбекистон — жаҳон даврасида

Плакатлар курашмоқда

Кўм-кўк осмон қучоғидаги қанотли ракеталарнинг мудҳиш қоп-қора сояси устига «йўқолсин» деган талаб ёзиб қўйилган... Самарқандда очилган халқаро сиёсий плакат виставкасининг ўзига хос ташрифномаси ана шундай экспозицияда планета барча қитъаларидаги рассомларнинг 200 тадан кўп плакати кўрсатилмоқда. Шаҳар комсомол комитети ҳузуридаги интернационал дўстлик клуби «Эсперанто»нинг аъзолари бўлмиш ёш самарқандликлар шу виставканинг ташаббускорлари бўлдилар.

Улар кўпгина чет мамлакатлардаги тенгдошлари билан қалин алоқада бўлиб турибдилар. Самарқандликлар матбуот орқали яхши ниятли кишиларга мурожаат этиб, тинчлик ва халқларнинг хавфсизлиги учун курашчилар сафларига қўшилишга даъват қилдилар. Шундай қилиб, Самарқанддаги социалистик мамлакатлардан, АҚШ ва ГФР Япония ва Даниядан хатлар келди... Чет эллик дўстлар ўттиз беш давлатдан плакат, откритка, фотосуратлар юбордилар. Ҳаттоки, Ирландиядаги Лонгкеш қамоқ лагеридан, Жанубий Африка Республикасида яширинча иш олиб бораётган ватанпарварлардан ҳам шундай нарсалар келди. Экспозицияга йиғилган плакатлар халқларнинг тинчликка бўлган иштиёқини билдиради.

Шаҳарнинг кўпдан — кўп чет эллик сайёҳ меҳмонлари ҳам минглаб самарқандликлар билан бирга виставкани бориб кўрдилар.

(ЎзТАГ).

ИШЧИ ОШХОНАЛАРИДАГИ ҒОВЛАР

Газетамизнинг 7 февраль сонида босилган мақола ана шундай номланган эди. Унда меҳнат коллективларининг аниқ маромда ишлашига халақит бераётган умумий ов қатланиш корхоналаридаги бир қатор нуқсонлар очиб ташланган эди. Ошпазларниг айби билан тушлик пайтларида ишчилар бутун вақтини навбатда туриб ўтказаётганликларига мисоллар келтирилиб, шунингдек таомларнинг сифатсизлиги, санитария нормаларига хилоф равишда иш тутилаётганлиги айтилган эди. Ушбу мақола юзасидан редакциямиз кўплаб мактублар олмоқда. Қуйида уларни эътиборингизга ҳавола этамиз.

Исрофчилик

Биз, ошхона ва бошқа мебеллар заводи ишчилари 3-Сергели микрорайонидаги кафе қандай хизмат кўрсатаётганлиги ҳақида маълум қилмоқчимиз. «Оқшом» саҳифаларида ҳаққоний равишда танқид қилинганидек, бу ошхонада сифатсиз таомлар тайёрланади, аммо ана шу умумий овқатланиш корхонасига киришга мажбурмиз. Ошхона ходимларини тўғридан-тўғри исрофчилар деб аташ мақсадга мувофиқ бўлур эди. Масалан, бу ерда таомларнинг гарнирига ачиган масалliқларни, лағмонга эса бошқа овқатларнинг шўрвасини қўшиб юбориш одат тусига кирган. Пирожки эса харидоргир, шунинг учун бу ерда нон ўрнига ҳам пирожки тайёрлашади. Ошхона ходимлари буни нон маҳсулотлари йўқлиги билан изоҳлашади. Шикоят ва таклифлар дафтари эса кассирда йўқ.

И. АНДРИЕНКО,
Р. АХМЕРОВ,
А. ГЛОТОВ.
(Жами 11 имзо.)

Беҳуда ўтган тушлик

Ленин майдонида жойлашган 1-кафеда доимо сифатсиз таомлар тайёрланади. Аслида эса жойлашган ўрнига кўра бу умумий овқатланиш корхонаси ҳар жиҳатдан намунали бўлиши лозим эди.

Мана, янги мисол. 1 февраль куни тушлик учун 1 сўм 44 тийин тўлаб, ошхонадан ярим оч ҳолда чиқдик. Харид қилинган таомлар истеъмол учун яроқсиз бўлиб чиқди. Киевча котлетлар товуқ гўшти ўрнига нондан тайёрланганга ўхшайди. Бу ҳақда бош ошпазга айтганимизда у шундай жавоб берди: «Ёқмаса —олманг». У шикоят ва таклифлар дафтарини беришдан ҳам бош тортди.

Трамвай-троллейбус бошқармаси техника бўлими ходимларидан: И. Соколова, А. Якунина, О. Максименко, А. Волкова, В. Минаева.

Виждонан ишлашяпти

Албатта шаҳримизнинг умумий овқатланиш корхоналарида нуқсонлар бор ва газетада бу ҳақда тўғри ёзиляпти. Аммо биз цирк ёнида жойлашган «Саломатлик» кафеси парҳез таомлар зали коллективи яхши ишлаётганлигини таъкидламоқчимиз. Кафе хизматидан унинг атрофидаги муассасаларда ишлаётган юзлаб кишилар мамнун.

Ошпазлар ўз ишига виждонан ёндошиб ранг-баранг, сифатли таомлар тайёрлашади. Ҳар бир хўранда бу ердан мамнун бўлиб чиқиб кетиши учун ҳаракат қилишади.

«Спартак» кўнгилли спорт жамияти Ўзбекистон Совети коллективи номидан:
Ю. Черник, Г. Саъдуллаева, Р. Ашрапова, А. Завочинский, Ф. Мингариев.

Саломатлик ҳақида суҳбатлар

Емишингиз дори ва дорингиз эса емиш бўлиши керак!

СУҚРОТ.

Врач маслаҳати

САБЗАВОТ ВА МЕВАЛАРНИНГ ШИФОБАХШЛИГИ

Қуйидаги сатрлар муаллифи бир доришунос сифатида баъзи гиёҳларнинг, сабзавот ва меваларнинг сир-асрорларини илмий медицина нуқтаи назаридан ўқувчиларнинг билиб олишига ёрдам беришни ўз олдига мақсад қилиб қўйди. Муаллиф йигирма йилдан зиёд форс ва тожикларнинг қадимий табобатини, тожик халқининг тиббини, Тожикистондаги доривор моддаларнинг ва ўсимликларнинг фармакологиясини ўрганиш билан машғул бўлиб келмоқда. Тожикистон ССР Фанлар академиясининг гастроэнтрология институтидаги у бошчилик қилаётган бўлимда республикадаги ўнлаб доривор ҳамда истеъмол қилинадиган гиёҳларнинг шифобахш хусусиятлари ўрганилмоқда.

Ўсимликлар олами шундай туганмас манбаки, одамзот қадим айёмлардан то шу кунгача улардан ҳар тарафлама кенг фойдаланиб келмоқда. Бу қимматбаҳо хазина бизни фақат емиш, кийиш, дорилик, ем-хашак томонидан таъминлабгина қолмай балки ҳаётбахш манба, оксиген билан таъминловчи, ҳаволарни тозаловчи, намлик ва мўътадилликни сақлаб турувчи сифатида ҳам хизмат қилади. Саёрамиздаги ҳаётнинг боқийлигини таъминловчи ҳам шу ўсимликлардир.

Корбонат гази ҳаво муҳитини бузувчилар ҳисобига киради. Одамзот, ҳайвонот олами ва бошқа мавжудотлар нафас орқали оксигенни қабул қилади ва атроф-муҳитга карбонат газини чиқаради. Ўсимликлар, ва дарахтлар, фақат ёнғоқдан ташқари, инсон ва ҳайвонга қарама-қарши ўлароқ, карбонат газини қабул қилиб олиб, атроф-муҳитга оксиген тарқатади.

Инсон ёввойи ва маданий ўсимликларни, меваларни ейиладиган, дори қилинадиган, ем-хашак, заҳарли ва ўлдирувчи каби гуруҳларга ажратиб олган. Ҳозирги пайтда дунё бўйича юз мингдан ортиқ доривор гиёҳлар ҳисобга олинган. Тожикистонда эса олти мингдан ортиқ олий навли гиёҳлар ўсмоқда. Уларнинг бир ярим мингдан ортиғи тожик халқ табобатида ва қадимий форс-тожик тиббида турли хил касалликларни даволашда ишлатилган. Бир қатор сабзавотлар (кашнич, петрушка, пиёз, райҳон ва бошқалар), экиладиган мевали дарахтлар (узум, анжир, олма, нок, анор, шафтоли, ўрик ва бошқалар) ёввойи (чилон, зирк, итбурун, дўлана, кавар ва бошқалар) борки, улар емиш бўлиши билан бир қаторда, шифобахш дорилик хусусиятларига ҳам эга. Аксарият гиёҳларни, ёввойи ва маданий ҳолда ўсадиган меваларни қадим юнон ва Шарқ табиблари даволиги бор емишлар ёки емиш дориворлар гуруҳига киритишиб, уларнинг мижоз нуқтаи назаридан ва дорилик моҳияти томонидан текшириб, жуда кўп маълумотларни ўз асарларида баён қилишган.

Шарқнинг қадимий табобатида ва тожик халқининг ҳозирги халқ табобатида ҳар бир дори, шу жумладан барча турдаги сабзавот ва мевалар ҳам, беморларнинг мижозини назарга олган ҳолда тавсия қилинади. Гиёҳ ва меваларнинг дорилик таъсири тўртта мижоз: иссиқлик, совуқлик, ҳўллик, қуруқлик каби қисмларга тақсим қилинган.

Беморларни даволашни таркибида ҳар хил унсурлар ёки бир-бирига қарши унсурлари мавжуд бўлган таомлар ёки моддалар билан даволанилган. Масалан, қуруқ-совуқликдан ҳосил бўлган беморлик иссиқлик ва қуруқлик пайдо қилувчи таом ва дорилар билан даволанган. Ёки аксинча, қуруқ-иссиқликдан ҳосил бўлган касалликни ҳўллик берувчи ва юмшатувчи дори ва емишлар билан муолажа қилинган. Ҳозир ҳам кексалар орасида шундай кишилар учраб турадики, улар ўзларининг беморликларини мижоз билан боғлайдилар ва мижозларга қараб, иссиқлик ёки совуқлик ҳосил қилувчи сабзавот ҳамда емишлардан истеъмол қилишни тўхтатадилар.

Табобат соҳасида ёзган олимларнинг иши билан танишиш, кўпни кўрган тажрибали одамлар билан сўзлашиб иш кўриш кўпинча беморга жуда яхши фойда келтиради ва бу эса, ҳозирги медицина назариясига ҳам мувофиқ келади. Масалан, ошқозон ярасида қабул қилинадиган парҳез қадимий тиббий ва ҳозирги замон медицина нуқтаи назаридан ҳам бир-бирига яқин. Қадимий тиббиёт химиявий таркиб (меъда соки) ҳақида тасаввурга эга эмас. эди. Аммо меъда сокининг миқдори ва унинг фаолияти ошқозон ўзгаришининг сабабчиси сифатида билинарди. Баъзи ҳолатда меъда мижози ҳўл-совуқ, бошқа ҳолатда эса қуруқ-иссиқ бўла олиши мумкин.

Сўнгги йилларда юзлаб сунъий ёки кимёвий ишончли дорилар ихтиро қилинаётганига қарамай ўсимликлардан олинаётган дориларга медицинанинг ҳам, беморларнинг ҳам талаби ортиб бормоқда. Бу бесабаб бўлмай, кундан-кунга сунъий дориларнинг таъсири натижасида беморлик ортиб бормоқда. Лекин бу, биз мазкур дорилардан юз ўгиришимиз керак, деган маънони билдирмайди. Доришунослар ва тиббнинг бошқа соҳаларида ишловчи мутахассислар олдига ишончли ва безарар дориларни ихтиро қилиш вазифалари қўйилган.

Барча ўсимликлар ва улардан тайёрланадиган дориларнинг ҳаммаси инсон учун зарарсизми? Кўпчилик гиёҳлардан тайёрланадиган дорилар одамларга шифо бағишлаб, ҳеч қандай зарар келтирмайди, деб гумон қиладилар. Бу фикр — хато. Ўсимликлар оламида шундай ўсимликлар ҳам учрайдики, унинг бир неча миллиграмми инсонни ҳалок қила олиш қувватига эга. Ҳатто истеъмол қилинадиган гиёҳлар ҳам баъзан одамни нотобликка чалинтириб қўяди.

Ҳиндларнинг қадимий китоби бўлмиш «Сушрот»да (мелодгача VI аср) доридан эҳтиётсизлик билан фойдаланишнинг зарари ҳақида шундай ёзилади: «Дори нодон қўлида — заҳар, унинг хатари пичоқ ёки олов зарари билан тенг, агар у ҳакимлар қўлида бўлса ҳаётбахш шарбатдир».

Наботот оламидан олинадиган дорилар инсон организми учун сунъий дориларга нисбатан ҳақиқатан ҳам аксарият пайтларда безарардир. Масалан, бу дорилар сунъий дориларга нисбатан аллергия, қон иллатлари ва бошқа дори ичиш туфайли юз берадиган иллатларни кам пайдо қилади. Бунинг сабаби шуки, ўсимликлар таркибидаги биологик таъсир кўрсатадиган моддалар инсон организмига яқиндир. Бу эса инсон билан наботот оламининг миллион йиллардан буён босиб ўтган эволюцион тараққиётининг ўзаро яқинлигига гувоҳдир.

Ю. НУРАЛИЕВ,
медицина фанлари доктори.

• *Газетхон илтимосига кўра*

БЕМОР ТУЗАЛГАНДАН СЎНГ...

Ҳурматли редакция! Сариқ касалидан тузалгач, парҳезга алоҳида эътибор бериш керак, дейишади. Бунда қандай овқатлар истеъмол қилиш керак?

Д. НОЗИЛОВ,
архитектор.

Сариқ хасталигида овқатланишга — парҳезга алоҳида эътибор бериш керак. Маълумки, бу хасталикда жигар ҳужайра-тўқималари яллиғланади, натижада жигарда оқсил моддалари камаяди, қанд моддаси ишлаш фаолияти сусаяди. Жигар ҳужайраларида қанднинг камайиши эса, шу органнинг иши янада қийинлашиши, сусайишига олиб келади. Шунинг учун бу хасталикда тўғри ва сифатли овқатланиш беморларнинг даволанишида муҳимдир. Айни вақтда овқат таркибида жигар учун зарарли моддалар бўлмаслиги шарт. Беморларнинг овқатланиши маълум бир тартибда, оз-оздан, тўрт-беш марта ташкил этилиши лозим.

Хасталикнинг бошланиши ва ривожланиш даврларида, ошқозон-жигар атрофида оғриқ сезилиб, кўнгил айнаб, бемор қайт қилиб турганда овқатланиш асосан суюқ овқатлардан, карбон сувларига бой бўлган мева шарбатларидан, минерал сув, чой, сут ва сут маҳсулотларидан иборат бўлади. Истеъмол қилинадиган суюқликнинг умумий миқдори кунига икки-уч литрдан ошмаслиги керак. Минерал сувлардан «Тошкент», «Баржоми», «Ессентуки» ичиш керак.

Беморликнинг учинчи ҳафталарига бориб хасталик секин-аста сўниб, бемор аҳволи яхшилана боради. Хасталик чекиниб беморнинг аҳволи яхшилана борган сари парҳез овқатларда сифатли аминокислоталарга эга, оқсил моддага бой бўлган озиқалар, яъни гўшт, балиқ, тухум, сут ва сут маҳсулотларидан иборат овқатлар берилади.

Истеъмол қилинадиган овқатлар бемор организмидан сарфланадиган 3000 —4000 калория иссиқликни таъминлаши керак. Бунинг учун катта ёшдаги беморлар овқатида 100 грамм оқсил, 50—60 грамм ёғ, 500 грамм карбон сувлари бўлиши, ёш болалар учун 40 — 60 грамм оқсил, 20 — 40 грамм ёғ ва 200 — 400 грамм карбон сувлари бўлиши етарли. Истеъмол қилинадиган овқат кам тузроқ бўлиб, у кундалик овқатда 3—4 граммни ташкил этади.

Хасталикнинг тузалиш даврида беморларга бошқа овқатлар қатори 50 граммча сариёғ ейиш тавсия этилади, бу эса жигардан ўт моддасининг ичакка тушишини таъминлайди. Беморларга бериладиган овқатлар эзилиб пишган, осон ҳазм бўлувчи, витаминларга бой бўлиши билан, масаллиқлар кўп қовирилмаслиги керак.

Пиширилган овқатлардан қиймали шўрва, эзилиб пишган шовла, мастава, ширгуруч, қайнатиб ёки буғда пиширилган бузоқ, сигир, товуқ, балиқ гўштлари тавсия этилади.

Хасталик даврида ва соғайгандан сўнг бир йил давомида парҳез овқатларни истеъмол қилиш зарур, шу даврда спиртли ичимликлар ичиш мутлақо ман этилади. Спиртли ичимликлар фақат жигарда зарарсизланади. Хасталанган жигар тўқималари эса бундай вазифани бажаролмай ўтиши ёки жигар ҳужайраларининг янада сусайиши ва хасталик сурункали тусга ўтиши ёки жигар циррози ривожланиши мумкин.

Баъзи беморлар шифохонадан чиққанларидан сўнг, парҳез овқат фақат ёвғон овқат деб нотўғри тушуниб, гўшт, балиқ, тухум каби оқсилга бой овқатларни истеъмол қилишмайди. Бу эса касалликдан тузалган кишининг мадорсизланишига, камқонликка, организмнинг кучи қирқилишига ва жигар фаолиятининг сусайишига олиб келади. Мазкур тавсиялар вақтинчалик ва умумий бўлиб, врачлар маслаҳатига кўра вақти-вақти билан парҳезни чегаралаш ёки кенгайтириш мумкин. Юқумли сариқ касаллиги бошқа хасталиклар билан бир вақтда кечганда эса парҳез овқатларни ташкил қилиш қийин бўлади. Бу вақтда врачлар томонидан тузилган алоҳида парҳезга амал қилиш лозим. Мисол учун: қанд касаллиги билан оғриб юрган бемор, юрак қон-томир хасталиги бўлган ёки ўпка яллиғланиши хасталиги билан оғриб қолган беморлар юқумли сариқ касаллигини кечирган тақдирда, уларнинг овқатланиши албатта турлича бўлади. Шунинг учун ҳам шифохонадан соғайиб чиққан беморлар бир йилгача поликлиника врачлари томонидан назорат қилинадилар. Бу кузатув мобайнида оғир хасталикдан тузалаётган организмнинг, айниқса жигарнинг умумий аҳволи ва иш фаолиятини текшириш, хасталикдан сўнг қоладиган асоратларни ўз вақтида аниқлаш ва даволаш, ниҳоят юқумли сариқ касаллиги қайталанишининг олдини олиш ҳамда тўғри овқатланишни тартибга солишдан иборатдир.

И. ХАЛИЛОВ,
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган врач, медицина фанлари кандидати.

ЧАҚАЛОҚЛАР ЧИНИҚТИРИЛМОҚДА

Челябинскда чақалоқларни чиниқтириш яхши йўлга қўйилган. Бу ердаги 5-поликлиникада янги туғилганлар учун махсус ҳовуз ишга туширилди. Гўдаклар врач методист-инструктор бошчилигида ҳовузда чўмилтирилади.

СУРАТДА: сузиш бўйича методист Ирина Прокопенко гўдаклар билан машғулотда.

ТАСС фотохроникаси.

ВРАЧГА ЁРДАМ

Ҳар куни Ўзбекистон соғлиқни сақлаш министрлиги кардиология илмий-тадқиқот институтининг дистанцион диагностик маркази Тошкентнинг турли касалхоналари, тез ёрдам станциялари ва бошқа медицина муассасаларидан ўнлаб кардиограмма қабул қилади ва унинг маъносини очади. Тажрибали мутахассислар институтнинг телеметрик установкаларига келиб турувчи кардиограммаларга қараб диагнозлар қўядилар, беморларни кузатиш, уларни даволаш методларини тавсия қиладилар.

Ҳозир Андижонда кардиограммаларнинг маъносини очадиган дистанцион диагностика маркази барпо этилмоқда. Беш йиллик охиригача Ўзбекистонда бундай марказлар 15 тага етади. Ҳар бир область марказининг бевосита бемор ёнида бўлган врачи етакчи кардиологдан шошилинч консультация олиб турадиган бўлади.

Институт бошчилигидаги республика кардиология хизмати тобора ривожланиб бормоқда. Самарқанд, Бухоро, Қарши ва Гулистонда ихтисослашган диспансерлар очилди. Тез орада бошқа областларда ҳам шундай диспансерлар пайдо бўлади.

(ЎзТАГ).

Театр премьераси

Москва «Современник» театри репертуарида фақат машҳур совет ва чет эл драматургларининг асарларигина эмас, балки ёш муаллифларнинг асарлари ҳам бор. Ҳозир театрда «Муҳаббат ва кабутарлар» спектакли муваффақиятли намойиш этилмоқда. У илк бор 1982 йилнинг ёзида Омск драма театрининг актёри ва пьеса муаллифи сифатида пойтахт томошабинларига танилган Владимир Гуркиннинг пьесаси асосида саҳналаштирилган.

Режиссёр Валерий Фокин ва Бутуниттифоқ театр санъати институти битирувчиси Владимир Тарасьянц томонидан саҳналаштирилган спектакль муҳим ахлоқий этик проблемаларга бағишланган. Унда таниқли актёрлар билан биргаликда истеъдодли ёш актёрлар ҳам муваффақиятли иштирок этмоқда.

СУРАТДА: спектаклдан бир кўриниш.

В. Яцина фотоси,
ТАСС фотохроникаси.

КЎЧА ТАСОДИФЛАРГА ТЎЛА

Тезлик панд берди

Тезлик замонавий автомобилнинг имкониятларидан бири. У аввало кўчаларнинг кўп ва тез транспорт ўтказа олишининг ўсиши, атроф-муҳит ифлосланишининг камайиши, юк ва пассажирлар ташиш рентабеллиги демакдир. Бу — тезликнинг фойдали томони. Аммо шуни унутмаслик керакки, у кишига холис хизмат қила туриб, ҳайдовчининг ноқобиллиги, интизомсизлиги оқибатида бахтсиз ҳодисага олиб келиши мумкин.

Тезликни белгилангандан ошириш ҳайдовчи Қўзиевга панд берди. У ўзининг «ВАЗ—2101» маркали «56—46» номерли шахсий автомобилида Турсунхўжаев кўчаси бўйлаб Тошкент Ҳалқа йўли томон келаётганда йўл ҳаракати қоидасини қўпол равишда бузди. Натижада пиёда Рўзибой Одилжоновни уриб юборди. Р. Одилжонов йўл транспорти ҳодисаси пайтида тан жароҳати олиб, шаҳримиздаги 17-касалхонага келтирилди.

Бу ўринда шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, йўловчи Р. Одилжонов ҳам йўлни кесиб ўтишда эҳтиётсизликка йўл қўйган. Оқибатда юқори тезликда келаётган автомобиль зарбига учраб жабрланган.

Ҳ. МИРЗАЕВ.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

ТАСС МУХБИРЛАРИ ХАБАР ҚИЛАДИЛАР

КЕМАСОЗЛАР ҲИССАСИ

СОФИЯ. Болгария савдо флотига янги кема келиб қўшилди. У контейнерлар ташийдиган «Станко Стайков» кемасидир. Варна кемасозлари бир йўла 400 та ҳар хил контейнерни орта оладиган шундай типдаги кемалар қуришни мамлакатда биринчи бўлиб ўзлаштирдилар.

Болгарияда денгиз кемачилигини ривожлантиришга доимий эътибор бериб келинмоқда. Шу беш йилликнинг ўзидагина (1981—1985 йиллар) БХР савдо флотининг юк кўтариш қобилияти 230 минг тонна ортади. Мамлакатнинг бош кемасозлик корхонаси — Варна шаҳридаги Г. Димитров номли комбинатда қурилган янги кемалардан фойдаланиш ҳисобига ана шу ўсишга эришилади.

Бирма пойтахтининг ривожланиши янги мураккаб масалаларни келтириб чиқарди. Эндиликда кенгайиб кетган шаҳар Бирманинг асосий сув тармоғи бўлган Иравади дарёсининг ирмоқларидан бири Рангун дарёсининг ўнг қирғоғига ҳам «қадам» ташлади.

Республика ҳозирча бу катта дарё устида кўприк қуришга маблағ ажрата олмаяпти. Шунинг учун енгил қайиқлар икки қирғоқ ўртасида қатновчи асосий транспорт воситасидир.

СУРАТДА: Рангун қайиқчилари. А. Андреев фотоси (ТАСС).

ЁШЛАР ҒАЙРАТИ

Германия Демократик Республикасининг пойтахти Берлин —республика ёшларининг асосий зарбдор қурилиш марказига айланган. Бу ерда мамлакатнинг турли бурчакларидан келган озод немис ёшлари Союзининг аъзоси бўлган 14 миллиондан ортиқ йигит-қизлар қурилиш майдонларида тер тўкишяпти. Ушбу беш йилликда Берлинда юз мингдан ортиқ квартиралар фойдаланишга топширилиши кўзда тутилган. Турар жой проблемасини ҳал этилишига ёшлар ўзларининг катта улушларини қўшишяпти. Ҳозир Берлиндаги 300 га яқин қурилиш объектлари зарбдор ёшлар қурилиши деб эълон қилинган. Жумладан, Нойбранденбургдан келган вакиллар Каульсдроф-Норд районида турар жой биноларини бунёд этишяпти. Улар ўтган йили ҳовли тўйи нишонловчиларга икки мингдан ортиқ квартираларнинг калитларини топширишди. Ростовдан келган ёш қурувчилар эса Берлиннинг қадимий Пренцлаурберг районида қурилиш ишларини олиб боришмоқда. Берлин —Марцан яқинида бунёд этилаётган йирик янги турар жой районида ҳам асосан ёшлар меҳнат қилишяпти. Улар ўтган йили бу ерда турар жой биноларидан ташқари еттита мактаб, олтита спорт зали ва 6 та болалар боғчаси ва яслиларини фойдаланишга топширишди.

Янги пойафзаллар

Чехословакиянинг «ЦЕБО» савдо маркаси билан чиқарилган пойафзалларни Совет Иттифоқида яхши билишади. Бу пойафзалларнинг каттагина қисмини «Свит» ишлаб чиқариш бирлашмаси тайёрлаб беради. Еттинчи беш йилликда (1981—1985 йиллар) бу корхона мамлакатимизга 117 миллион жуфтдан ортиқ турли пойафзаллар жўнатди.

«Свит» моделчилари коллекциясида бу йил ишлаб чиқариладиган эркак ва аёлларнинг турли пойафзаллари ўрин олган. Улар орасида полиуретан ва пластмассанинг янги туридан тайёрланган эркаклар пойафзаллари, ҳозирги замон модасига тўла жавоб берадиган янги формадаги аёлларнинг паст пошнали туфлилари бор. Бундан ташқари корхананинг ёз-мавсумида болалар киядиган турли-туман пойафзаллари ҳам тобора харидоргир бўлиб бормоқда.

«Свит» бирлашмасининг Требичи ва Дольни Немчидаги фабрикалари мунтазам юқори сифатли буюмлар тайёрлагани учун ўтган йили «Разноэкспорт» совет ташқи савдо бирлашмасининг фахрий дипломлари билан мукофотланди.

1983 йилнинг бошиданоқ «Свит» «Совет буюртмаларини ўз вақтида ва юқори сифат билан тайёрлаймиз» шиори остида социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдириб ишламоқда.

АСАБНИ АСРАНГ

Одамларга нисбатан носамимий муносабат ва ўзгаларни кўра билмаслик, ичиқоралик инсон юрагига ҳар қандай қон босими касаллиги, ичиш ва чекишдан баттар зарарли таъсир кўрсатади, деб уқтиради америкалик олим Редфорд Уильямс. Бу борада Уильямс ва унинг ҳамкасблари Дьюкск университетида (Шимолий Каролина) узоқ тадқиқот ишлари олиб боришлари натижасида ана шундай хулосага келишди.

Улар асабий ва ўзига ўта бино қўйган одамларда юрак қон томир касаллиги бошқаларга нисбатан беш марта ортиқроқ бўлишини амалда исботладилар.

ҚИММАТЛИ ТАШАББУС

БУДАПЕШТ. Венгриянинг Дьер шаҳридаги «Раба» вагон ва машинасозлик заводининг коллективи қишлоқни материал-техника билан таъминлашни яхшилашга қаратилган қимматли ташаббусни илгари сурди. «Раба» заводи маҳсулотидан фойдаланадиган давлат хўжаликлари ва кооперативларнинг марказий қўрғонларида қишлоқ хўжалик машина - ускуналарининг узлуксиз ишлашини таъминлаш мақсадида эҳтиёт қисмлар омборлари ташкил этилди. Бу омборларга эҳтиёт қисмларни бевосита корхонанинг ўзи етказиб беради. Бу эса савдо ва таъминот ташкилотлари воситачилигидан воз кечиш, эҳтиёт қисмларни қишлоққа тезроқ етказиш имконини берди.

«Раба» заводи Венгрия қишлоқ хўжалиги учун тракторлар ва бошқа хил қишлоқ хўжалик машина-ускуналари етказиб берадиган энг катта корхонадир. Ҳозирги вақтда республика давлат хўжаликлари ва кооперативлари ихтиёрида корхона тамғаси қўйилган 2 мингдан ортиқ кучли трактор, юзлаб бошқа қишлоқ хўжалик машиналари бор. 1983 йилда завод қарийб 4 миллиард форинтлик қишлоқ хўжалик техникаси ишлаб чиқаради.

УЛКАН СИГАРА

Лас-Пальмас (Испания) тамаки фирмасида узунлиги 3,8 метр ва оғирлиги 110 килограммлик сигара тайёрланди.

Айтишларича, уни бир йилгача чекиш мумкин экан. Улкан сигарани Лондонга олиб келиш мақсадида самолётга элтиш учун 6 киши керак бўлди.

Фирма ўз номини рекордлар китобига ёздириб, шу йўл билан маҳсулот шуҳратини оламга таратиш ниятида.

Ўтга, сувга чидамли

Норвегияда денгиз нефть корхонаси ишчилари учун махсус устки кийим тайёрланди. У ўта бардошли, орасига пенопласт қўйиб тайёрланган нейлон материалдан «тикилган». Оддий иш кийими устидан кийиладиган бу либос ёнғиндан ва сувга чўкиб кетишдан сақлайди. Бу кийимда муздек сувда 15 соатгача бемалол туриш мумкин.

Давлат Сифат белгиси берилди

БЕРЛИН. Гера шаҳридаги тўқимачилик комбинати ишлаб чиқара бошлаган «Виркатлас» газламасига Давлат сифат белгиси берилди. Бу енгил ва кўркам материал бу йил корхона ишлаб чиқариш программасига киритилган 20 та янги ва такомиллаштирилган маҳсулотлардан биридир. Корхона коллективи ишлаб чиққан илмий-техникавий тадбирлар планида маҳсулот турларининг учдан бир баравардан кўпроғини янгилаш кўзда тутилади.

Ҳар куни комбинат цехларида аввало хотин-қизлар кийими тикиш учун мўлжалланган қарийб 200 минг квадрат метр турли хил материал тўқиб чиқарилмоқда. Коллектив социалистик мусобақа программасига мувофиқ меҳнат унумдорлигини анча ўстириш, план-топшириқларини бир ярим процент ошириб бажариш мажбуриятини олди. Бунга асосан фан-техника тадбирларини амалга ошириш ҳисобига эришилади.

Бу йил тармоқдаги бошқа корхоналарнинг олдида ҳам ишлаб чиқаришни такомиллаштириш ва меҳнат унумдорлигини ошириш вазифалари турибди. Бу вазифалар кўп даражада сермеҳнат жараёнлар ва қўл меҳнатини автоматлаштириш йўли билан ҳал этилмоқда.

ФРАНЦИЯ АҲОЛИСИ

ПАРИЖ. Франция аҳолисининг сони шу йилнинг 1 январида 54.346.000 киши бўлди. Шуларнинг 30 процентга яқини 20 ёшгача бўлган ёшлардир, 57 проценти 20 ёшдан 64 ёшгача ва 13 проценти 65 ёш ва ундан катта ёшдаги кишилардир. Давлат статистика ва иқтисодий тадқиқотлар институтининг бу ерда эълон қилинган демократик тадқиқотларида ана шу маълумотлар келтирилган.

ТО СПРАВКАЛАР БЮРОСИ

ХАТЛАРГА ЖАВОБ БЕРАМИЗ

М. МАЖИДОВ: Менга ижтимоий ўзаро ёрдам кассалари кўрсатадиган ёрдам ҳақида маълумот берсангиз.

Жавоб: Касаба союзларнинг фабрика, завод маҳаллий комитетлари ҳузуридаги ижтимоий ўзаро ёрдам кассалари ишчи ва хизматчиларга узоқ ва қисқа муддатга қарз беради. Колхозлардаги ўзаро ёрдам кассалари колхозчиларга, ижодий союзларнинг фондлари эса адабиёт ва санъат ходимларига қарз берадилар. Қарзларнинг муддатлари ва уларнинг берилиши шартлари ўзаро ёрдам кассаларининг типовой устави ва ижодий союзлар фондларининг устави билан белгиланади. Агар белгиланган муддатда қарз қайтарилмаса, қарз олувчига нисбатан жамоат йўли билан таъсир қилиш чоралари қўлланилади. Агар қарздор қарзни тўлашдан бош тортса, у белгиланган тартибда ундириб олинади.

* * *

Р. ИСМОИЛОВ: Айтингчи, корхона ва ташкилотларда ишлаб турган ўртоқлик судларининг сайланиш тартиби қандай?

Жавоб: Корхоналар, ташкилотлар, муассасалар, цехлар, бўлимлар, бригадаларда, уйларга хизмат кўрсатадиган ЖЭКлар, уй бошқармаларида ўртоқлик судлари умумий мажлиснинг қарори ва ўша ердаги тегишли халқ депутатлари Советларининг ижроия комитетлари билан келишилган ҳолда ташкил этилади. Ўртоқлик судлари камида 50 киши ишлайдиган коллективларда сайланади. Бундай судлар икки йил муддатга иш жойи ёки турар жойидаги умумий йиғилишларда очиқ овоз бериш йўли билан сайланади. Суднинг миқдор жиҳатдан составини йиғилиш белгилайди, бироқ бу состав 5 кишидан кам бўлмаслиги керак. Ўртоқлик судлари аъзолигига номзодлар партия, касаба союз, комсомол ва бошқа жамоатчилик ташкилотлари томонидан, шунингдек айрим граждалар томонидан тавсия этилади. Ўртоқлик судларининг сайланган аъзолари ўз составларидан очиқ овоз бериш йўли билан суднинг раисини, раис ўринбосарини ва секретарини сайлайди.

* * *

Ш. ВОҲИДОВ: Тошкент шаҳрида радио ва телемастерлар тайёрлайдиган билим юртлари борми?

Жавоб: Шаҳримизда радио ва телемастерлар тайёрлайдиган бир неча ҳунар билим юртлари мавжуд. Шулардан бири «Ивановолик тўқимачилар» кўчасидаги 8-уйда жойлашган 11-техника билим юртидир. Бундан ташқари Тошкент шаҳар социал таъминот бошқармасига қарашли ҳунар-техника билим юртида ҳам ёшларга радио ва телемастерлик касблари ўргатилади. Ўзингизни қизиқтирган барча саволларга аниқ жавоб олмоқчи бўлсангиз, шу билим юртларининг маъмуриятига бориб учрашишингизни маслаҳат берамиз.

* * *

Д. КЕНЖАЕВА: Телефонисткалик касбига қизиқаман. Шу касбни ўргатадиган курслар борми, бу курсларда ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда таҳсил кўриш мумкинми? Шулар ҳақида батафсил маълумот беришингизни илтимос қиламан.

Жавоб: Республика шаҳарлараро телефон станцияси қошида коммутатор цехларидаги ишларда ишлайдиган телефонисткаларни тайёрлайдиган доимий курслар ишлаб турибди. Сиз ана шу курсларга кириб касб ўрганишингиз мумкин. Иккинчи саволингизга келганда шуни айтиш керакки, бу курсларда ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда ҳам телефонисткалик касбини ўрганиш мумкин.

Янгилик! Хабарингиз борми?

Микроскоп ёнидаги бригада

Чўлдаги пармалаш қурилмаси ёнида бошланиб, Тошкентда, операция столида тугаган бу кунларни Усмон Ҳикматов унутмаса керак... Тажрибали пармакаш эдию фалокат босиб қўли ишлаб турган дизелга кирди-ю, вентилятор парраклари икки бармоғини узиб кетди. Қора малдоғи билан ўрта бармоғи бир парча терига осилиб турарди...

Геология партиянинг бош инженери Дегтяренко яқинда телевизорда кўрган «Сиҳат-саломатлик» программасини эслаб қолди. Ўшанда узилиб кетган бармоқ ёки ҳатто панжани тикиб жойига ўрната биладиган врачлар Москва, Киев, Тбилиси ва Тошкентда пайдо бўлганлиги айтилган эди. Шунда мастер Плотников билан бирга район врачига маслаҳат қилиб «беморни Тошкентга олиб боришга» қарор қилишди.

Аэропорт диспетчери Тошкентга энг яқин фурсатда учадиган самолётга учта ўрин ажратиб берди. Тошкент аэропортида эса «скорий» бригадаси Усмон Ҳикматовни самолёт зинапояси ёнида кутиб тургандн. Шундай қилиб, у халқ оғзида «кўкрак хирургияси» деб аталадиган касалхонага келтирилди.

Айни шу ерда, Бутуниттифоқ хирургия илмий марказининг Тошкент филиалида Ўрта Осиёда биринчи шундай хизмат ишлай бошлади. У микроскопик хирургия бўлими деб аталади.

Мен айни шу ерда пармакаш Усмон Ҳикматов билан гаплашдим. У энди инвалид бўлиб қолмай, балки аввалгидек ишчилигини қилаверади. Биз бўлим мудири, медицина фанлари кандидати Элдор Ўрмоновга мурожаат этиб, газетхонларни микроскопик хирургия билан таништиришни сўрадик. У қуйидагиларни айтиб берди:

Микрохирурглар нозик ва аниқ ишлаш керак бўладиган жойда ишга киришадилар. Бунда операция объектлари ҳам, инструментлар ҳам фақат микроскоп орқали кўринади. Улар нари борганда бир миллиметрдан ортмайдиган ингичка артериялар, веналар, нервлар билан иш қиладилар. Улар шуларни бир-бирига жипслаштирадилар, қўшадилар, уларни тикадилар, протезлайдилар. Улар суяк ва мускулларни ҳам бир-бири билан қўшиб маҳкамлай оладилар. Бир киши ҳам травматолог, ҳам нейрохирург, ҳам ангиолог (қон томир хирургияси мутахассиси) бўла олади. Улар биринчидан, қўл ва оёқ бармоқларини, панжаларини жойига қўйиб тикадилар. Иккинчидан, майда қон томирнинг ҳар хил касалликларини тузатадилар. Учинчидан, аёллар ва эркаклардаги пуштсизликни даволайдилар ва шу каби бошқа ишларни бажарадилар.

Биз уларнинг инструментларини кўрдик. Бир миллиметрга ҳам бормайдиган қон томирларини тикадиган игна бир дона чангга ўхшаб кетади, шу игнага тақилган ипни эса пайқай олиш қийин. Микроскоп ғилдиракда юрадиган, тўртта окуляри бўлган баҳайбат мураккаб агрегатдир. Операция тахтасида бир-бирига рўпарама-рўпара ўлтирган икки врач шу окулярларга боқади.

Улар шу ўлтирганча жойларидан қимирламадилар—қўлларигина ҳаракат қилди. Улар Усмон Ҳикматовнинг бармоқларини қутқариб қолиш учун микроскоп устида тўрт соатдан зиёд ўлтиришди. Қозоғистондан бешта бармоғи узилиб кетган ишчи келтирилганида саккиз ярим соат шу тахлитда ўлтиришганди. Йигирма беш яшар ординаторлар Мурод Юнусов билан Дмитрий Югай бирларини алмаштириб, Ўрмоновга кўмак бериб турдилар. Ўрмонов эса улардан салгина каттароқ. Лекин ҳозирча бўлим мудири ва операция ҳамшираси Ира Черняковани алмаштирадиган одам йўқ. Улар бутун операцияни танҳо ўзлари ўтказишади.

— Аввало суякни маҳкамлаймиз, қон томир ва нерв учлари кейинчалик тортиладиган бўлмаслиги керак: тортиш қатъиян мумкин эмас. Сўнгра вена томирларини маҳкамлаймиз: бунинг иложи бўлмаса, қолган ишлардан наф йўқ. Шундан кейин артерияга навбат келади. Ниҳоят, нерв толалари боғланади. Ана шулардан кейин бармоқни тикиш мумкин бўлади.

— Қанча «чокларни» боғлашга тўғри келади.

— Масалан, Серёжа деган боланинг эшик узиб юборган бармоғини тикишда битта вена қон томирини, иккита артерия томирини, иккита нерв томирини боғлашга тўғри келди. Ҳаммаси бўлиб бешта чок бўлди. Ҳар бир томирда тўрттадан еттитагача чок бор эдики, уларнинг ҳар биттаси мана шу кўз илғай олмайдиган игна билан ўн беш минутдан тикишга тўғри келди. Баъзан иш бундан тезроқ ҳам кўча қолади. Умуман олганда битта операцияга тўрт-олти соат кетди.

— Нима учун тўртталангиз хирургиянинг мана шу соҳасини танлаб олдингиз?

— Устозимиз академик Восит Воҳидович Воҳидов туфайли шундай қилдик. Одатда навқирон ишчилар ўнг қўлнинг қорамалдоғи ва ўрта бармоғидан маҳрум бўлиб туришади. Гап фалокатда эмас. Фалокат юз берса, мамлакат меҳнаткашдан, хавф-хатар содир бўлса, ҳимоячидан маҳрум бўлади. Микрохирург бунга йўл қўймасликка қодирдир... Аёл киши учун бола кўрмасликдан қаттиқроқ андуҳ бормикан? Микрохирург эса ана шу борада аёлга ва унинг эрига кўпинча ёрдам бера олади. Мана шу иккитагина мисолнинг ўзи нима учун микрохирургияни танлаб олганлигимизни тушунтириб бера олади.

Бу касб ишга доимо тайёр ҳолда туришни тақозо этади. Улар одамларни операция қилмаётган пайтларда тажриба учун олинган ҳайвонларни операция қилишади. Бундан ташқари анатомик театрда ҳам машқ қилиб туришади. Бу ерда қадимги табибларнинг айтишларича, «ўлим ҳаётга кўмак бериши билан тантана қилади». Бригададаги икки шифокор тажрибали каратист спортчилардир. Учинчи ва тўртинчи шифокор ҳам жисмоний машқ қилиб туришади. Шифокор операция қилиш учун ҳар бир дақиқада шай ва бақувват бўлмоғи лозим.

Сўнгги саволимиз амалий савол бўлди. Бахтсизлик юз бериб, киши бармоғидан маҳрум бўлди деяйлик. Шунда нима қилиш керак?

— Икки — уч соат мобайнида қуйидаги ишларни бажариш лозим. Узилган бармоқни полиэтилен пакетга солиш керак. Бу пакетни эса ях билан тўлдирилган иккинчи бир пакет ичига солиш лозим. Бемор ва пакет бир сутка давомида бизнинг бўлимимизга етказилиши шарт. Ўшанда иш кўнгилдагидек чиқишига умид бўлади.

Адрес— маълум. Тошкент, Фарҳод кўчаси. Уй номери дейсизми? Бундай касалхона битта— Абу Али Ибн Сино ҳайкали ёнидаги ўн қаватли ёруғ уй.

Ю. КРУЖИЛИН,
(ЎзТАГ).

• Фан ва техника изланишлари

Кузатувчи автомат

Ер ости денгизларида ҳам ойнинг тортиш кучидан вужудга келувчи сув қалқиши ва қайтишлари бўлиб турар экан. Гидрогеологик қудуқлардаги сувнинг юзасини кузатиб турувчи дастлабки автоматлар меҳнат вахтасини бошлаган ҳозирги пайтда бунга осонгина қаноат ҳосил қилиш мумкин. Бу прибор «Узбекгидрогеология» бирлашмасида ихтиро этилди, ясалди ва тайёрланди.

Ҳозирги пайтда суғориш учун қанча ер ости сувини олиш мумкин? Сизот сув юзаси хатарли равишда кўтарилган жойларда мелиорация ишларини олиб бориш керакми? Ҳосилнинг тақдири учун ана шу масалалар муҳимдир. Шуларга жавоб бермоқ учун Ўзбекистон гидрогеологлари республиканинг ҳамма областларида ер бағрига туширилган тахминан 2 мингта қудуқдаги сув юзасини кузатиб турибдилар. Хўш кузатиш қандай бўлади? 3 кунда бир марта махсус автомобилга тушган киши қудуқларни айланиб чиқади. У ҳар бир қудуққа тизимчага боғланган алоҳида шокул тушириб, унинг сув бетига теккунича бўлган масофани ўлчайди ва натижани дафтарга ёзиб қўяди. Бу тахлитда иш қимматга тушади. Бунинг устига суст ва ноаниқ бўлади: икки ўлчаш ўртасида сув юзаси ўзгариши мумкинку, лекин буни ҳеч ким ҳеч қачон била олмайди. Бунинг устига киши хато қилиши ҳам мумкин.

Инженерлар В. Донецк, М. Исмоилов, Г. Куликов ва Д. Ҳамраев системасидаги қудуқ суви юзасидан ўлчайдиган прибор эса хато қилмайди.

Ичига электромеханик асбоблар қўйилган, батареялар ва перфолента билан зарядланган чўзинчоқ цилиндр қудуқнинг оғзига қўйилади. Унинг алоҳида калити буралса цилиндр труба ичидаги кергилар воситасида маҳкам ушланади. Пастга эса юзлаб метрга бўлсин тизмача боғланган қалқовуч датчик туширилади ва включатель бураб қўйилади.

Шу пайтдан бошлаб прибор 3 ой мобайнида тинимсиз перфолентага тешиклар ўйиб боради ва қалқовуч қанчалик кўтарилганлиги ёки тушганлигини белгилайди. У белгиланган программага мувофиқ ишлайди: заруратига қараб сув юзасини бир кунда бир марта ёхуд ҳар 10 минутда белгилаб боради. Одам эса қудуқларни айланиб, ишлатилиб қўйилган батареяларни алмаштиради, перфолентани чиқазиб олиб янгисини қўяди. «Ёзилганини» эса электрон ҳисоб машина ишловидан ўтказиш учун Тошкентга юбориб туради.

Давлат комиссияси янги приборни синаб кўрди ва кўплаб чиқариш учун тавсия қилди. Сирдарё областида қуриш лойиҳалаштираётган янги заводда шу приборни ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш мўлжалланади.

Ҳисобларга кўра қудуққа ўрнатиладиган 1 та шундай приборнинг самараси бир йилда 250 сўмга боради. Бундай қудуқлар эса боя айтганимиздек 2 мингтага яқинлашади. Демак, ярим миллион сўм маблағ тежалади. Бунинг устига Ўзбекистон ер бағрининг асосий бойликларидан бири —ер ости суви тўғрисидаги маълумотлар аниқ ва пухта бўлади.

(ЎзТАГ мухбири).

АЖОЙИБОТЛАР ОЛАМИДА

Сўзнинг... вазни қанча?

Ленинграддаги «Госметр» заводи кўплаб ишлаб чиқара бошлаган электрон торозининг асосий фазилати шуки, у ғоятда аниқ ва шу билан бирга тез тортади. Корхонага борган ТАСС мухбири янгиликнинг ғоят сифатли эканлигига қаноат ҳосил қилди.

Журналист блокнотини торози палласига қўйиши биланоқ шу заҳоти экранда рақамлар пайдо бўлди.

— Бу рақамлар граммнинг юздан бир неча улушларигача аниқликдаги массанинг вазнидир,— деб тушунтирди «госметр» конструкторлик бюросининг бошлиғи А. Нечаев. Энди, бундай ўлчаш аниқлик даражасини яққол тасаввур этиш учун шу блокнотингизга шарикли ручка билан бир неча сўз ёзинг ва уни яна торозига қўйинг.

Кўрдингизми? Буюмингиз граммнинг юздан икки улушича оғирлашибди. Бу қоғозда қолган пастанинг вазнидир.

— Ҳозирча шайнли механикли торозида шунчалик аниқ ўлчаш мумкин. Торозининг бир палласига юкни, иккинчи палласига эса ғоятда майда тошлар қўйилади. Қадимги усул пухта-ю, лекин жуда сустдир. Бир ўлчаш 5 минутгача вақтни олади. Янги прибор эса мана шу камчиликдан холи. Бундан ташқари у олинган ахборотни ҳисоб машинасининг хотирасига ўтказа олади. Илмий лабораторияларда, заводлардаги кўплаб тортиш ишларида бунинг аҳамияти каттадир.

Бўз бўйин

Қозоғистондаги Эмба дарёси қирғоғидаги воқеалар Мамин—Сибирякнинг «Бўз бўйин» ҳикоясидаги сюжетга ўхшаб кетди. Лекин бу сафар ўрдак... тулки уясини ишғол қилиб олди. Тулкивой осон ўлжани кўрди-ю, лекин ҳарчанд уринмасин бўз бўйинга қўли етолмади: ҳаммаёқ музлаб қолганди.

Узоқдан қараганда бу муз дубулға кийган афсонавий баҳодирнинг калласига ўхшаб кетади. Кўпинча шу «бошдан» вишиллаган товуш эшитилади, баъзида дубулға остидан бўз ўрдак патирлаб кўтарилиб қолади.

ТАСС мухбирига тушунтиришларига кўра, бу паррандалар, кўпинча бўрсиқ, суғур ва тулкиларнинг ташлаб кетилган уяларига жойлашади. Хавф-хатар чиққудек бўлса, паррандалар бўш келмайди ва ҳаттоки чақирилмаган меҳмонларни қўрқитиб юбориши ҳам мумкин: уя ичкарисида ётиб худди илонга ўхшаб вишиллаб қўяди.

(ТАСС).

Кесилмаган арча

Олмаотада янги йилнинг биринчи кунларида одатдаги муддатларга зид ўлароқ кўчатлар ўтказила бошлади. Хиёбонларда, уй-жойларнинг деразалари ва подъездлари яқинида юзлаб арчалар ўса бошлади.

Или орти Олатовдаги арчаларнинг шаҳарга қилган бу галги сафари ғайри одатий бўлди: улар олмаоталикларнинг квартираларида янги йил байрамига тўхтаб ўтди. Тантаналардан сўнг ўйинчоқ ва тақинчоқларидан бўшаган арчалар кўм-кўк шохлар билан шаҳарликларни ҳамон қувонтириб турибди.

Олмаота ўрмон-тажриба станциясининг илмий ходими Ф. Коробко янги йил байрамларидан сўнг арчаларни сақлаб қолиш тўғрисида кўпдан бери ташвишланиб юрарди. У ўз ҳамкасблари билан бирга маҳаллий арча уйда ўн кун турганидан кейин ҳам ўсиб кетаверишини аниқлади. Бунинг учун уни ўрмондан кесиб олмай, илдизи ва тупроқлари билан қўпориб полиэтилен плёнкага ўраш ва шу ҳолда янги йил тантаналарига қўйиш керак. Уйда арчанинг баргини ҳар куни намлаб, илдизига сув қуйиб турилса, кифоя.

Кесилмаган арчалар дастлаб тажриба станцияси ходимларининг уйларинигина безаб турди. Шу янги йил арафасида арча кўчатларини илдизи билан харид этган юзлаб олмаоталиклар экспериментнинг қатнашчилари бўлдилар.

ТОШКЕНТ ЛЕКТОРЛИК МАҲОРАТИ ВА НОТИҚЛИК САНЪАТИ УНИВЕРСИТЕТИ ТИНГЛОВЧИЛАРИ ДИҚҚАТИГА

10 февраль соат 17 да бўладиган навбатдаги машғулотда иқтисод фанлари кандидати, доцент **Б. М. Фофанов** «СССР Озиқ-овқат программаси—амалда» мавзуида лекция ўқийди.

Семинар машғулотлари: «Лекцияларни тинглаш ва резенциялаш методикаси тўғрисида». Семинар раҳбари— Ўзбекистон ССР «Билим» жамияти правлениеси раисининг ўринбосари, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими **И. В. Володин.**

16 февраль соат 17 да ўзбек тилида халқаро мавзуларда лекция ўқувчи лекторлар тайёрлаш факультетида тарих фанлари кандидати, доцент **Ғ. А. Аҳмаджонов** «Ҳозирги халқаро аҳволнинг баъзи проблемалари тўғрисида» лекция ўқийди.

Редактор
Ш. О. УБАЙДУЛЛАЕВ

● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА

ЭСЛАБ КЎРАЙЛИК, БУ ҚАНДАЙ БЎЛГАН ЭДИ...

Онладагиларнинг барчаси тўпланишди. Чироқ ўчирилади... ва экранда тасвирлар пайдо бўлади: тоғ, чодир, дарё. Онамиз балиқ тозаламоқда,мана мен дадам билан гулхан ёқаяпмиз...

КАДР ТЎХТАТИЛСИН!

Саёҳатнинг унутилмас дақиқаларини қайтаришда сизга «Волна-3» кинопроектори ёрдам беради.

Ҳаваскорлар учун мўлжаланган «Волна-3» кинопроектори ҳам фабрикада ишланган, ҳам ҳаваскорларнинг қора-оқ ва рангли тасвирдаги, 8 миллиметр ва 8 с (супер) форматдаги кинофильмларни намойиш этишга мўлжалланган. У кўпгина манфаатли хусусиятлар комплекси — фильмларни автоматик зарядлаш, тўғри ва аксинча намойиш қилиш кабиларига эга. Тезликни секундига 14 кадрдан 26 кадргача қилиб ўрнатиш мумкин. Фильмга синхронизатор ва магнитофон ёрдамида овоз берилади.

Кинопроекторда ПФ—6А типидаги фокус масофаси ўзгарувчан объектив ўрнатиш имконияти ҳам назарда тутилган. Экран размери 1,5х2 метр бўлган тақдирда ҳам сиз равшан тасвирга эга бўласиз.

Завод клубида хроника кадрлари акс этади.

Бу йилнома — завод таржимаи ҳоли: янги корпус қурилиши, тантанали йиғилиш, ишлаб чиқарши илғорлари... Қизиқарли, шундай эмасми?

«РАДУГА—2» стационар кинопроектори сизга заводингиз, фабрикангизнинг воқеаларга бой ҳаёти ҳақида ҳикоя қилишда ёрдам беради.

Кинопроектор 16 миллиметрли, магнитли ёки фонографик фонограммали кинофильмларни кўрсатишга мўлжалланган.

Студентлар аудиторияси ва мактаб кабинетларида «Радуга—2» кинопроектори яхши ёрдамчи бўлиб хизмат қилади.

«ТАШКУЛЬТТОРГ» магазинлари ва кино-фото буюмлари бўлимларида «Волна—3», «Русь» ҳаваскорлик кинопроектори ва «Радуга—2», «Украина—5» стационар кинопроекторларини, шунингдек, экранлар, монтаж столлари, кинопленкаларни улаш прессларини сотиб оолиш мумкин.

САВДО ТАШКИЛОТЛАРИ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!
Юқорида тилга олинган барча буюмлар «Узкультторг»нинг Тошкент областлараро базасида мавжуд.

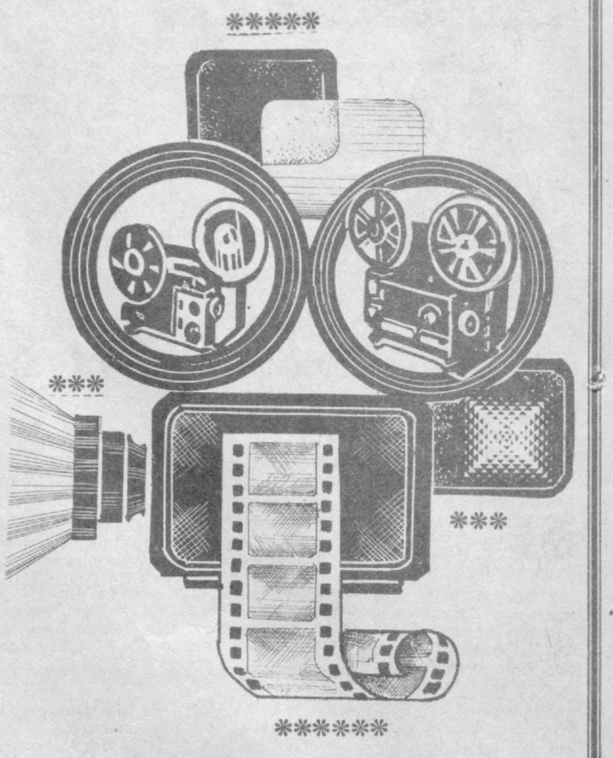

«УЗКУЛЬТТОРГ» ТОШКЕНТ ОБЛАСТЛАРАРО БАЗАСИ.

«СОЮЗТОРГРЕКЛАМА» БУТУНИТТИФОҚ БИРЛАШМАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН АГЕНТЛИГИ.

ЭТИКДА НАМГАРЧИЛИК ПИСАНД ЭМАС

Календарда — қишнинг қоқ ўртаси. Кўчада совуқ унчалик қаттиқ эмас, лекин баъзида яхмалак, баъзида эрувгарчилик. Бундай об-ҳаво учун ўзига хос пойафзал керак бўлар экан. Бунинг учун оёқ кийимининг қай бирини танламоқ керак?

Тошкентдаги 2-пойафзал фабрикаси тавсия этаётган оёқ кийимлари худди ана шу фасл инжиқлигига монанд келади. Булар таглиги полиуретанли, қўнжи майин хромдан тикилган хотин-қизларнинг этикларидир. Бу этиклар баланд ва ўртача пошнада тайёрланган. Баҳоси — 70 сўм.

Янги пойафзал тезда ишдан чиқиб қолмаслиги ва сизга узоқ вақт хизмат қилиши учун маслаҳатимизга эътибор беринг:

— янги пойафзални крем ёки лимон парраги билан мойлаш, шундан кейин духоба мато билан жилолаш керак;

— уйдан чиқишингиздан 10 минут олдин пойафзални оёққа кийсангиз, у оёқ ҳарорати ва шаклига мослашиб олади;

чармли пойафзални скипидарга 3— 4 томчи сут қўшиб суртсангиз ранги тиниқлашади. Бундай аралашма суртиб, устидан оддий усулда артиб юборасиз.

Тошкент корхонасининг пойафзалларини ЦУМ, ГУМдан ва «ТАШОБУВЬТОРГ» магазинларидан сотиб олишингиз мумкин.

ТОШКЕНТДАГИ 2-ПОЙАФЗАЛ ФАБРИКАСИ.

«СОЮЗТОРГРЕКЛАМА» БУТУНИТТИФОҚ БИРЛАШМАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН АГЕНТЛИГИ.

Ўзбекистон ССР Ҳунар-техника таълими давлат комитети

Тошкент шаҳар трамвай-троллейбус ишлаб чиқариш бошқармаси базасидаги

128-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

Қуйидаги ихтисослар бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

трамвай вагонлари ҳайдовчиси. Ўқиш муддати — 5 ой; троллейбус машиналари ҳайдовчиси, контакт тармоқлари ремонти бўйича электромонтёр, кучланиш подстанциялари ремонти ва эксплуатацияси бўйича электромонтёр, трамвай вагонлари ва троллейбус машиналари электр ускуналари ремонти бўйича слесарь-электрик.

Ўқиш муддати — 6 ой.

Совет Армияси сафларидан запасга бўшатилган йигитлар, шунингдек, 18 ва ундан катта ёшдаги қизлар қабул қилинадилар.

Ўқувчиларга ойига 75 сўм ҳажмида стипендия тўланади. Бошқа шаҳарлардан келган ўқувчиларга ётоқхона берилади. Ўқувчилар Тошкент шаҳридаги трамвайлар ва троллейбусларда бепул юриш ҳуқуқидан фойдаланадилар. Билим юрти қошида бадиий ҳаваскорлик тўгараклари, спорт секциялари ва ишчи-ёшлар мактаби ишлаб туради.

Машғулотлар ҳар ойнинг 5 ва 15 кунида бошланади.

Маълумотлар олиш учун ушбу адресга мурожаат этилсин: Тошкент шаҳри, Куйбишев райони, Красновосточная кўчаси, 3«а»-уй (1, 17, 49-автобуслар, 6, 13, 22-трамвайлар, 18-троллейбуснинг «Красновосточное» депоси» бекати). Телефон 62-34-57;

Ленин райони, Полторацкий кўчаси, 12-уй, Тошкент трамвай-троллейбус бошқармасининг кадрлар бўлими.

Ўзбекистон ССР Ҳунар-техника таълими давлат комитетининг
155-ШАҲАР ТЕМИРЙЎЛ ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
тепловоз машинисти ёрдамчиси, тепловоз машинисти, рефрижераторли поездлар механиги ихтисослари бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ўқиш муддати — 1 йил, бир ярим йил, икки йил.
Ўқишга Совет Армияси сафидан бўшатилганлар ҳам қабул қилинади. Ўқувчиларга 72 сўм миқдорида стипендия тўланади.
Кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: билим юрти директори номига ариза, ўрта маълумоти ҳақида аттестат, паспорт (ҳарбий билет), турар жойидан справка, 6 та фотосурат.
Машғулотлар группалар тўлишига қараб бошланади.
Ҳужжатлар ҳар куни (якшанбадан ташқари) 9.00 дан 17.00 гача қабул қилинади.
Бизнинг адрес: Тошкент шаҳри, 5-алоқа бўлими, Ленин райони, Червяков кўчаси, 12-уй (1, 5-трамвайлар, 22, 55, 106-автобусларнинг «Фоменко кўчаси» бекати), телефон: 91-14-07.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 9/II да **Севги учун севги.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 9/II да **Абу Али ибн Сино.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 9/II да **Ёшликда берган кўнгил.**

КИНО

9 ФЕВРАЛДА

«КРОССВОРД МУХЛИСЛАРИ УЧУН» — **Искра** (жуфт соатларда, телефон 39-14-59), **Лисунов номли** (тоқ соатларда, телефон 96-34-02).

«АНГАР—18» — **Тинчлик** (жуфт соатларда, телефон 53-86-07), **Мир** (тоқ соатларда, телефон 91-08-30).

«ЎЗ ИХТИЁРИ БИЛАН СЕВИБ ҚОЛДИ» — **К. Ёрматов номли** (жуфт ва тоқ соатларда, телефон 24-22-66).

«ПАРВОЗДАГИ ЎЛИМ» — **Ҳамза номли** (жуфт соатларда, телефон 91-10-51).

«ҚЎШИҚ САДОЛАРИ» — **Санъат саройи** (16.30, 17.15, 19.15, 19.45, телефон 44-21-74), **Нукус** (17, 19.30, 21.45, телефон 46-70-69), **Чайка** (16, 18.30, 21.00, телефон 77-06-20), **Дружба** (17, 18, 20, 21.00, телефон 66-15-75).

«МУҚАДДАС ЮР СИРИ» —**Москва** (тоқ соатларда, телефон 33-05-01).

«АЛВИДО» ДЕЯ ОЛМАЙМАН»— **Мир** (тоқ соатларда, телефон 91-08-30).

10 ФЕВРАЛДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«КРОССВОРД МУХЛИСЛАРИ УЧУН» —**Искра** (жуфт соатларда, телефон 39-14-59).

«АНГАР—18» — **Ҳамза номли** (жуфт соатларда, телефон 91-10-51), **ВЛКСМ 30 йиллиги номли** (жуфт соатларда, телефон 33-44-52), **Ўзбекистон ССР 25 йиллиги номли** (тоқ соатларда, телефон 53-65-87).

«ПАРВОЗДАГИ ЎЛИМ» —**К. Ёрматов номли** (жуфт ва тоқ соатларда, телефон 24-22-66), **Тинчлик** (жуфт соатларда, телефон 53-86-07).

«ҚЎШИҚ САДОЛАРИ» —**Санъат саройи** (11, 12, 13.45, 14.30, 16.30 17.15, 19.15, 19.45, телефон 44-21-74), **Нукус** (12, 14.30, 17, 19.30, 21.45, телефон 46-70-69), **Чайка** (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00, телефон 77-06-20), **Дружба** (11, 12, 14, 15, 17, 18, 20, 21.00, телефон 66-15-75).

«МУҚАДДАС ЮР СИРИ» —**Москва** (тоқ соатларда, телефон 33-05-01).

«АЛВИДО» ДЕЯ ОЛМАЙМАН» — **Мир** (тоқ соатларда, телефон 91-08-30).

«ОЧИҚ ҚАЛБ» — **С. Раҳимов номли** (16, 18, 20, 22.00, телефон 48-46-71).

«ГАПЛАШИБ ОЛАЙЛИК, АКА...» — **Янгиобод** (18, 20.30).

ТОМОШАБИНЛАР ДИҚҚАТИГА!

А. НАВОИЙ НОМЛИ МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИ

кечки спектакллари

соат 19.30да бошланади. Справкалар учун телефон 33-90-81.

ТВ

9 ФЕВРАЛЬ— ЧОРШАНБА

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

18.30 В. А. Жуковский. Шеърлар ва балладалар. Шоир туғилган куннинг 200 йиллигига. 19.15 «Дунё воқеалари». 19.30 Венгрия ёшлар фольклор ансамблининг чиқиши (Венгрия Халқ Республикаси). 19.55 «Бригада пудрати ва тартиб». Мамлакат қурилишларида бригада пудрати методини такомиллаштириш ҳақида. 20.25 «Матвей Блантернинг М. Исаковский шеърларига ёзган қўшиқлари». Фильм-концерт. 21.30 «Время». 22.05 «Ҳужжатли экран». 23.15 «Дунё воқеалари».

Марказий телевидениенинг иккинчи программаси

18.30 Янгиликлар. 18.50 Дзю-до кураши бўйича Халқаро турнир. Тбилисидан олиб кўрсатилади. 19.30 «Қишлоқ янгиликлари». 20.30 «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар». 20.45 РСФСР халқ артисти Э. Хиль ижросида М. Глинка романслари. Ленинграддан олиб кўрсатилади. 21.00 «Тбилиси кўҳна кварталларининг янги ҳаёти». Тбилисидан олиб кўрсатилади. 21.30 «Время». 22.05 «Китнинг тишини қандай қилиб суғуриб олиш мумкин». Телевизион бадиий фильм. (ЧССР).

Ўзбекистон телевидениесининг программаси

18.00 Кўрсатувлар программаси. 18.05 «Бодрик», «Хурпайган чумчуқ». Мультфильмлар. 18.30 Болалар учун «Юлдузча». 19.00 «КПСС Марказий Комитети ноябрь (1982 й.) Пленуми қарорлари— ҳаётга». «Халқ истеъмоли молларига— юқори сифат». 19.30 «Ахборот» (рус.). 19.45 «Назм ва наво». Навоий лирикаси. 20.30 «Ахборот». 20.50 «Назм ва наво». Навоий лирикаси (давоми). 21.30 Москва. «Время». 22.05 «Бугун оламда нима гап?». Халқаро аҳвол кундалиги. 22.20 «Кино оламида». 23.25 Янгиликлар.

10 ФЕВРАЛЬ — ПАЙШАНБА

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

9.00 «Время». 9.40 «Бор эканда, йўқ экан., Саушкин бўлган экан» Мультфильм. 2-серия. 10.00 «Еввойи асал». Бадиий фильм. 11.35 «Горнчилар, қаердасиз!» 12.20 Янгиликлар. 15.00 Янгиликлар. 15.20 Ҳужжатли фильмлар. 16.20 «Уфқ». Ленинграддан олиб кўрсатилади. 17.20 Горький шаҳар «Победа» Маданият саройи халқ чолғу оркестрининг концерти. 17.50 «Краснодоннинг мангу машъаласи». Ҳужжатли фильм. 18.15 «Шахмат мактаби». Разрядлилар синфи. Миттельшпиль.

18.45 «Миллионлар ленинча университети». «Инсоннинг маънавий дунёси. Мактабда ишлаб чиқариш таълими масалалари ҳақида. 19.15 «Дунё воқеалари». 19.30 «Алкоголизм ҳақида суҳбатлар». 20.00 «Подмосковье». Киноэтюд. 20.05 Экранда — кинокомедия. «Поезд шарққа боради». Бадиий фильм. 21.30 «Время». 22.05 «Чехов ҳузурига саёҳат». туркумидан «Сахалин маёғи». Телевизон фильм премьераси. 23.05 «Дунё воқеалари».

Бутуниттифоқ медицина саноати химия-технология илмий-тадқиқот институти (ВНИИХТИМП) коллективи институт ходими Т. Саъдуллаевага умр йўлдоши **Илёс Одилович САЪДУЛЛАЕВнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

4 бет. ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ» («ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ») -орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000. Тошкент — ГСП Ленин кўчаси, 41 ТЕЛЕФОНЛАР: секретариат. —33-57-02, бўлимлар: партия турмуши — 32-53-66; саноат 32-53-83; қурилиш — 32-58-85; шаҳар хўжалиги —32-57-83; совет қурилиши ва ҳуқуқ —32-54-19; фан, мактаб ва олий ўқув юртлари—32-53-10; адабиёт ва санъат — 32-56-81; ахборот — 33-28-95; спорт ва ҳарбий-ватанпарварлик ишлари —32-55-32; хатлар —33-29-70; эълонлар бўлими— 33-81-42; нашриёт диспетчери—32-78-94; нашриёт телефон станциясининг навбатчилари— 33-90-50.

9 ФЕВРАЛЬ, 1983 й. Р—07074. Газета Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонасида офсет усулида босилган. Тошкент шаҳри. Б-2015. ИНДЕКС 64690.